

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ

Београд, 10. 12. 2013. године

Број:

ИЗВЕШТАЈ О САМОВРЕДНОВАЊУ

Одбор за обезбеђење и унапређење квалитета

Проф. Др Нада Ковачевић

Проф. Др Миодраг Лазаревић

Проф. Др Славиша Станковић

Проф. Др Славко Пешић

Др Станислава Стошић Грујишић

Давид Бакић, представник Студентског парламента

Марко Лончар, представник Студентског парламента

Комисија за самовредновање:

Проф. Др Нада Ковачевић

Проф. Др Јован Филиповић

Проф. Др Љиљана Тасић

Проф. Др Миодраг Лазаревић

Проф. Др Синиша Ђурашковић

Доц. Др Мирослава Трајковски

Доц. Др Тина Дашић

Бојана Обрадовић

Давид Бакић, представник Студентског парламента

Председник Одбора

Проф. Др Нада Ковачевић

САДРЖАЈ

1.	Основни подаци о самосталној високошколској институцији	3
2.	Вредновање	
2.1.	категорије процене	5
2.2.	вредновање по Стандардима за самовредновање	
2.2.1.	Стандард 1: Стратегија и обезбеђење квалитета	6
2.2.2.	Стандард 2: Стандарди и поступци за обезбеђење квалитета	9
2.2.3.	Стандард 3: Систем обезбеђења квалитета	11
2.2.4.	Стандард 4: Квалитет студијског програма	14
2.2.5.	Стандард 5: Квалитет наставног процеса	20
2.2.6.	Стандард 6: Квалитет научноистраживачког и стручног рада	24
2.2.7.	Стандард 7: Квалитет наставника и сарадника	27
2.2.8.	Стандард 8: Квалитет студената	32
2.2.9.	Стандард 9: Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса	38
2.2.10.	Стандард 10: Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке	41
2.2.11.	Стандард 11: Квалитет простора и опреме	44
2.2.12.	Стандард 12: Финансирање	47
2.2.13.	Стандард 13: Улога студената у самовредновању и провери квалитета	49
2.2.14.	Стандард 14: Систематско праћење и периодична провера квалитета	52
3.	Прилози по Стандардима за самовредновање	55
3.1.	Прилози за Стандард 1.	
3.2.	Прилози за Стандард 2.	
3.3.	Прилози за Стандард 3.	
3.4.	Прилози за Стандард 4.	
3.5.	Прилози за Стандард 5.	
3.6.	Прилози за Стандард 6.	
3.7.	Прилози за Стандард 7.	
3.8.	Прилози за Стандард 8.	
3.9.	Прилози за Стандард 9.	
3.10.	Прилози за Стандард 10.	
3.11.	Прилози за Стандард 11.	
3.12.	Прилози за Стандард 12.	
3.13.	Прилози за Стандард 13.	
3.14.	Прилози за Стандард 14.	

1. ОСНОВНИ ПОДАЦИ О УНИВЕРЗИТЕТУ

Универзитет у Београду је најстарија и највећа самостална високошколска установа у Србији. Постоји директна повезаност и континуитет Универзитета са почетком наставе на Великој школи коју је основао Доситеј Обрадовић 13. септембра 1808. године. Овај дан се обележава као Дан Универзитета. Иначе, званично, Универзитет у Београду под тим називом, основан је 1905. године. Током свих ових година, Универзитет се стално развијао да би данас био једна од највећих и водећих установа високог образовања не само у Србији већ и у региону.

Ректорат, седиште Универзитета, налази се у згради Капетан Мишиног здања на Студентском тргу 1. Ова велелепна зграда поклон је Капетан Мише Анастасијевиће и од 1863. године, седиште је високошколске наставе у Србији и Београду.

Универзитет данас чини 31 факултет, 11 научних института, 9 центара и Универзитета библиотека „Светозар Марковић“. Укупан простор који користи Универзитета износи око 585 000 м². Простор се релативно мало увећао у односу на претходни извештај, али је сигурно да је донекле унапређена његова функционалност и опремљеност. Важно је подсетити да је, од преко 75 задужбина Универзитета, до данас процесом реституције враћена имовина и обновљен рад 17 задужбина и фондација. Из ових фондова исплаћује се сваке године 113 стипендија, 17 награда, 72 материјалне помоћи и награда професору факултета за најбоље научно дело у укупном износу од 15.372.000,00 динара нето. Ако се зна да и многи факултети имају основане фондове или организовано приступају обезбеђивању стипендија за студенте, може се речи да наш Универзитет има друштвено и социјално одговоран приступ.

У складу са Законом о високом образовању, Универзитет постепено успоставља своју инегративну улогу у сегменту доношења студијских програма, уписа студената, издавања диплома, избора наставника, међународне сарадње и мобилности студената. Постепено се уводи и јединствени систем квалитета на Универзитету, а у наредном периоду предстоји и успостављање управљање системом квалитета у најважнијим областима у оквиру делатности наставне и научне активности, што такође представља значајан сегмент и мерило интегрисаности једног универзитета.

У 2013. години, Универзитет има акредитовано 330 студијских програма; од тога се 11 програма реализује при Универзитету, а 319 програма реализују факултети у саставу Универзитета. Од укупног броја, 21 програм је организован кроз заједничке активности две високошколске установе у оквиру Универзитета или са факултетима који су у саставу других домаћих и страних универзитета. У погледу структуре, по врсти и степену, акредитовано је 87 програма основних академских студија за укупно 13400 студената, 137 програма мастер академских студија за укупно 8500 студената, 5 програма интегрисаних академских студија за укупно 1360 студената, 69 програма докторских академских студија за 1700 студената и 28 програма специјалистичких академских студија за 1050 студената.

На Универзитету активно студира око 85.000 студената на свим врстама и нивоима студија по акредитованим студијским програмима. Од оснивања до данас је дипломирало око 400.000 студената, а сваке године студије свих нивоа заврши око 20.000 студената. Сваке године на Универзитету се одбрани 450 - 500 докторских дисертација, а наши истраживачи објаве и до 3300 радова у реномираним светским часописима. Све ово је допринело и доброј међународној репутацији Универзитета, његовој видљивости и препознатљивости у светском академском и истраживачком простору и одличној 370 позицији у оквиру 500 најбоље рангираних светских универзитета. Овакви резултати и могу представљати основ за постепено профилисање

Универзитета у истраживачки оријентисану високошколску установу, значајније одређену ка докторским студијама. Такође, ово треба да допринесе значајном побољшању наставног и процеса учења, јер истраживачки резултати треба да буду преточени у квалитетан и применљив трансфер знања, а с друге стране да допринесу иновативном и креативном професионалном и стручном ангажовању наставника, сарадника и научних радника Универзитета.

На Универзитету тренутно ради око 3000 наставника, 1500 сарадника (асистената, сарадника у настави и студената докторских студија), око 60 истраживача са докторатом и око 400 истраживача без доктората, као и око 3000 ненаставних радника. У институтима у саставу Универзитета запослено је 700 истраживача са докторатом, 650 истраживача без доктората и 800 административних и техничких службеника. На нашем Универзитету запослено је више од 35 чланова САНУ, најмање 10 чланова иностраних академија, а преко 350 колега су чланови међународних професионалних и научних друштава и удружења. Увођење минималних критеријума за изборе у наставничка звања на Универзитету видљиво је утицало на одређење наставника свих групација, у складу са природном научних дисциплина којима се баве, да испуне задате услове. На унапређењу и финансирању критеријума и мерила у складу са природом научних области, али и на унапређењу квалитета и побољшању међународне репутације, рејтинга и званичног ранга домаћих часописа, треба радити у наредном периоду.

Универзитет има и веома развијену међународну сарадњу са бројним универзитетима на скоро свим континентима, члан је бројних међународних организација и институција од значаја за високо образовање и учествује у различитим међународним програмима и пројектима у области високог образовања и научног истраживања (EUA, IUA, UNIADRION, TEMPUS-програм, ERASMUS-MUNDUS програми др). Већа размена студената, али и наставника и истраживача, неопходна је за суштинску интеграцију у европски и светски образовни и истраживачки простор и стално унапређење квалитета у свим сегментима рада на Универзитету. Такође, одабир и остваривање стратешког партнерства са одређеним бројем универзитета треба да резултира већим бројем заједничких програма студијских програма (заједничка или дупла диплома) на страним језицима, као и програмима на даљину што би их чинило интересантнијим и доступнијим већем броју особа у земљи и иностранству. Наш Универзитет је само у одређеним сегментима радио на сталном одржавању и унапређењу професионалне компетентности; у наредном периоду треба успоставити и развијати програме сталног унапређења професионалних знања и вештина ради одржавања и унапређења компетентности свих профила стручњака који се школују на Универзитету. Партнерство са другим универзитетима треба да омогући и заједнички истраживачки рад у домену фундаменталних, примењених и иновативних истраживања и обезбеди повратне финансијске ефекте који би били основ за развој, унапређење и квалитет свих делатности Универзитета.

2. Вредновање

2.1. Категорије процене

категорије процене:

S - Strength : предности

W - Weakness : слабости

O - Opportunities: могућности

T - Threats: препреке

2.2. Вредновање по Стандардима за самовредновање

2.2.1.

Стандард 1: Стратегија обезбеђења квалитета

Високошколска установа утврђује стратегију обезбеђења квалитета, која је доступна јавности.

а) Опис стања, анализа и процена стратегије обезбеђења квалитета

Универзитет у Београду је октобра 2013. године усвојио нови документ *Политика квалитета* и извршио измену *Стратегије обезбеђења квалитета* из 2007. године. ([Прилог 1.1.](#) и [Прилог 1.1а.](#))

Документе је усвојио Савет, а на основу предлога Сената Универзитета и објављени су у Гласнику Универзитета у Београду. Оба документа припремио је Одбор за обезбеђење и унапређење квалитета Универзитета.

Политика квалитета представља основу за пројектовање поступака развоја свих процеса рада на Универзитету, а у циљу остваривања основне делатности самосталне високошколске установе која проистиче из Националне стратегије образовања, националних прописа и принципа болоњске декларације. Такође, овај документ дефинише, у ширем смислу, носиоце појединих послова обезбеђења, праћења и унапређења квалитета: органи управљања Универзитета обезбеђује разумевање, примену и одржавање ове политике квалитета у свим деловима Универзитета појединачно и Универзитету као целини. Право и обавеза свих запослених на Универзитету је да спроводе *Политику квалитета*, унапређују квалитет и да својим радом доприносе научном и стручном угледу Универзитета. Запослени и студенти, постепено, сагледавају потребу да одговорно спроводе *Политику квалитета* и да и сами дају предлоге за још боље успостављање, очување и унапређење квалитета.

У складу са *Законом о високом образовању*, *Стратегија обезбеђивања квалитета* измењен је после 6 година, тако да је усвојена његова прва ревидирана верзија. У овој верзији су, донекле, допуњени циљеви и мере обезбеђивања квалитета на Универзитету, дефинисани субјекти (Ректор, Сенат, Савет, Одбор за обезбеђење и унапређење квалитета, Студентски парламент, Комисије задужене за обезбеђење и унапређење квалитета у свим високошколским јединицама Универзитета) и основне области обезбеђивања квалитета (студијски програми, наставни процес, наставници и сарадници, студенти, наставна литература, научноистраживачки и у одређеним сегментима уметнички рад, сарадња, ненаставна подршка, ресурси, финансирање, управљање). По предлогу Одбора, мере и субјекти обезбеђења квалитета су дефинисани кроз *Правилник о стандардима и поступцима за обезбеђивање квалитета* ([Прилог 1.2.](#)).

Успостављање и управљање системом квалитета једна је од основних интегративних функција Универзитета. Током протеклих 6 година, а нарочито кроз први циклус акредитације установа и студијских програма (2008 – 2010. год), Универзитет и сви факултети у његовом саставу су прилагодили своју организацију новој визији квалитета у образовном систему. Факултети су формирали одговарајућа радна тела (комисије) која су пратила реализацију студијских програма, наставе, организације и пратиле одређене параметре на основу којих су процењивале остварени квалитет и предвиђале мере за унапређење квалитета. Поједини факултети су увели и функцију продекана одговорног за квалитет. На нивоу Универзитета формиран је Центар за обезбеђење квалитета.

Ипак, потпуна повезаност факултетских органа и Центра, није до сада успостављена и сарадња није задовољавајућа. Само до одређене границе су остварене одређене мере којима је требало да се обезбеди константно и континуирано прикупљање података на основу којих би било могуће пратити и унапређивати квалитет области кроз које се Универзитет обавезао да спроводи обезбеђење квалитета. Друга важна мера предложена у Извештају о самовредновању Универзитета у Београду из 2008. год., промовисање културе квалитета, није до краја и на правилан начин спроведена у претходном периоду. То се види и из немогућности да се на јединствени начин и по унапред утврђеном редоследу прикупе одговарајући подаци од свих факултета и других организационих јединица Универзитета.

Акциони планови су саставни део спровођења дефинисане и усвојене Стратегије, а биће припремљени на основу сагледавања стратешких циљева Универзитета, али и на основу предложених мера и тренутног стања на Универзитету сагледаног кроз припрему овог извештаја. **Прилог 1.3.** ће бити накнадно достављен као допуна овом извештају када буде усвојен од стране Савета Универзитета у Београду.

Политика квалитета и Стратегија су јавно доступни документи и налазе се на интернет страници Универзитета. (www.bg.ac.rs).

S	Стратегијом се обезбеђује успостављање, праћење и унапређење система квалитета на Универзитету
W	Није успостављена потпуна повезаност и сарадња на нивоу Универзитета како би се спроводила утврђена стратегија
O	Обезбедити већу укљученост на промовисању културе квалитета
T	Недовољна укљученост и ангажовање свих субјеката приликом спровођења мера за обезбеђење квалитета

б) SWOT анализа

Елементи анализе		
Опредељење високошколске установе за унапређење квалитета и и градњу организационе култур квалитета	S	Усвојен нови документ Политика квалитета и извршена измена документа Стратегија обезбеђења квалитета
	W	Поједини запослени показују отпор спровођењу политике квалитета
	O	Детаљна анализа могућности за унапређење квалитета у оквиру Универзитета
	T	Слабо финансирање од стране надлежних министарстава
Мере за обезбеђење квалитета	S	Мере за обезбеђивање квалитета дефинисане у Стратегији обезбеђења квалитета
	W	Недовољна анализа резултата до којих долази применом мер
	O	Поштовање рокова за спровођење мера
	T	Недовољна ангажованост за спровођење мера обезбеђења квалитета
Субјекти обезбеђења квалитета и њихова права и	S	Правилна расподела субјеката и њихових одговорности у оквиру обезбеђивања квалитета

обавезе у том поступку	W	Недовољна повезаност између субјеката укључених у процес обезбеђивања квалитета
	O	Увођење принципа рада како би се обезбедила заједничка укљученост свих субјеката у анализи резултата
	T	Ограничен број надлежних задужених за праћење активности субјеката обезбеђивању квалитета
Области обезбеђења квалитета	S	Дефинисане области обезбеђивања квалитета, посебна пажња се посвећује контроли наставног процеса
	W	Не посвећује се јаднака пажња свим областима обезбеђења квалитета
	O	Поштовање планираних активности и процедура за обезбеђивање квалитета у свакој од области
	T	Отпор механизмима контроле
Повезаност образовне, научноистраживачке и стручне делатности	S	Постоји могућност истраживачке и практичне примене знања студената у оквиру њихових завршних радова
	W	Образовни систем није довољно повезан са научноистраживачким радом
	O	Обезбедити укљученост студената у процесе решавања реалних проблема великих компанија - case study
	T	Недовољно финансирање пројеката од стране надлежних институција

ц) Предлог мера и активности за унапређење стратегије обезбеђења квалитета

- Одбор за обезбеђење и унапређење квалитета Универзитета, али и сви остали субјекти, морају стално да ради на промовисању културе квалитета.
- Неопходно је обезбедити израду и усвајање, реализацију, праћење и анализа реализације усвојених акционих планова.
- Неопходно је завршити послове на формирању базе података од значаја за праћење и контролу квалитета студијских програма, наставе и услова рада и обезбеђивањем адекватних људских и техничких ресурса.
- Потребно је направити регистар послова и активности које се обављају на Универзитету, факултетима у његовом саставу и другим организационим јединицама и приступити припреми процедура и образаца за њихову реализацију.

д) Показатељи и прилози за стандард 1:

- [Прилог 1.1. Политика квалитета Универзитета у Београду](#)
- [Прилог 1.1а. Стратегија обезбеђења квалитета \(ревидиран и означен као вер. 1.\)](#)
- [Прилог 1.2. Мере и субјекти обезбеђења квалитета Универзитета – Правилник о стандардима и поступцима за обезбеђивање квалитета](#)

2.2.2.

Стандард 2: Стандарди и поступци за обезбеђење квалитета

Високошколска установа утврђује начин (стандарде) и поступке за обезбеђење квалитета свог рада, који су доступни јавности.

а) Опис стања, анализа и процена стандарда и поступака за обезбеђење квалитета

Септембра 2013. године Сенат је усвојио нови *Правилник о стандардима и поступцима обезбеђивања квалитета* (Правилник) **Прилог 2.1**. Предлог текста новог Правилника припремио је *Одбор за обезбеђење и унапређење квалитета*. Правилник је доступан на сајту Универзитета.

Правилник је усклађен са *Стратегијом обезбеђивања квалитета* и областима кроз које Стратегија предвиђа да квалитет на Универзитету буде обезбеђен. Правилник додатно дефинише стандарде и поступке за обезбеђивање квалитета за сваку област појединачно. Такође, назначени су показатељи (индикатори) квалитета за појединачне области. У овом Правилнику нису предложене минималне вредности за поједине индикаторе. Додатне индикаторе, као и временски интервал за прикупљање података и проверу, може дефинисати и Одбор, али и сваки факултет уколико сматра за потребно. Основни алати за прикупљање података о показатељима су различите врсте образаца и упитника (анкета) које припрема Одбор или одговарајуће тело факултета, а одобрава ректор или декан. Одбор или одговарајућа тела факултета одлучују о начину и динамици обраде података и њиховој анализи.

Правилником је предвиђено да систематско праћење, периодичну проверу и оцењивање квалитета за све области у којима се квалитет обезбеђује, спроводи Одбор уз помоћ радних група Одбора, на начин, по динамици и распореду коју је утврдио акционим планом спровођења Стратегије обезбеђења квалитета. За сада су планови рада Центра и Одбора, као и извештаји дати само у оквиру општег годишњег плана рада/извештаја Универзитета у Београду (**Прилог 2.2.** и **Прилог 2.3.**).

S	Правилник је усклађен са усвојеном <i>Стратегијом обезбеђивања квалитета</i>
W	У овом Правилнику нису предложене минималне вредности за поједине индикаторе.
O	Припрема образаца за прикупљање података на нивоу праћења квалитета појединачних индикатора
T	Недовољно јака улога органа управљања и стручних органа у систему обезбеђења квалитета

б) SWOT анализа

Елементи анализе		
Стандарди за унапређење квалитета установе	S	Усвојен је нови Правилник где су детаљно дефинисани стандарди за унапређење квалитета
	W	У Правилнику нису предложене минималне вредности за поједине индикаторе
	O	Усклађивање стандарда за унапређење квалитета установе са принципима добре праксе међународних универзитета
	T	Недостатак финансијских ресурса
Стандарди за унапређење квалитета студентских	S	Студијски програми усклађени са одредбама Болоњске декларације

програма	W	Изузеци у примени Болоњске декларације (још увек није омогућено колоквијално полагање свих испита)
	O	Континуално оцењивање квалитета студијских програма од стране студената и послодаваца који их ангажују (на основу исхода учења)
	T	Недовољно познавање принципа Болоњског процеса
Поступци обезбеђења квалитета	S	Спровођење поступака обезбеђења квалитета (студентске евалуације, екстерна контрола)
	W	Незаинтересованост запослених да допринесе активностима обезбеђења квалитета
	O	Обезбедити евалуацију резултата и промене у складу са добијеним подацима
	T	Недостатак контролних и дисциплинских инструмената

ц) Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда и поступака за обезбеђивање квалитета

- Припрема дугорочних и краткорочних планова и активности за праћење квалитета и анализу остварених резултата
- Припрема одговарајућих образаца и упитника за прикупљање података и праћење квалитета за сваку појединачну област и/или појединачни показатељ (индикатор).
- Одређивање динамике праћења/прикупљања података за конкретну област/индикатор.

д) Показатељи и прилози за стандард 2:

- [Прилог 2.1. Усвојени документ - Стандарди и поступци за обезбеђење и унапређење квалитета Универзитета – Правилник о стандардима и поступцима за обезбеђивање квалитета](#)
- [Прилог 2.2. Усвојени план рада и процедура за праћење и унапређење квалитета Универзитета у оквиру стандарда квалитета](#)
- [Прилог 2.3. Усвојени годишњи извештаји о раду успостављеног тела \(комисије, одбора, центара\) за унутрашње осигурање квалитета Универзитета](#)

2.2.3.

Стандард 3: Систем обезбеђења квалитета

Високошколска установа изграђује организациону структуру за обезбеђење квалитета .

а) Опис стања, анализа и процена система обезбеђења квалитета

Статутом Универзитета у Београду постављен је организациони систем руковођења, управљања и појединачних надлежности свих субјеката за обезбеђење и унапређење квалитета.

Универзитет је образовао и посебно стално тело за праћење и контролу квалитета целокупног високог образовања на Универзитету – *Одбор за обезбеђење и унапређење квалитета* (Одбор). Надлежност Центра и Одбора садржана је у Статуту (**Прилог 3.1.**), а детаљније је дефинисана у *Правилнику о раду Центра за обезбеђење квалитета* (**Прилог 3.16.**), као и у *Правилнику о стандардима и поступцима за обезбеђивање квалитета* (чланови 4 и 5.) (**Прилог 3.2.**). Стратегијом су дефинисане области у оквиру којих се спроводи политика квалитета на Универзитету. Правилником су описани стандарди и предложени индикатори на основу којих се прати остварени квалитет. Иначе, Центар је основан одлуком Савета Универзитета (**Прилог 3.1а.**), а Одбор се формира од чланова које именују Већа групација факултета, Студентски парламент и ректор (**Прилог 3.3.**).

Слично, статутима факултета је дефинисан начин и организациона форма кроз коју се успоставља, обезбеђује, прати и унапређује квалитет у различитим областима. Факултети имају именоване комисије за обезбеђење квалитета а неки имају и продекане за квалитет. Такође, већина факултета има именована радна тела/комисије која се баве наставним питањима из области студијских програма првог, другог и трећег степена. Ове комисије припремају одређене предлоге које коначно усваја наставно-научно веће, као стручни орган.

Универзитет и факултети у његовом саставу увек поштују одредбе Закона и у сва радна тела укључују и потребан број студената сходно одредбама Закона (**Прилог 3.3.**).

И даље постоји проблем са редовним и правовременим прикупљањем података потребних за сагледавање стања у области квалитета, нарочито када се говори о подацима које прикупља Универзитет за све факултете у свом саставу и остале организационе јединице: нпр. детаљни подаци о акредитованим студијским програмима, спискови наставника, сарадника и ненаставних радника, подаци о студентима (упис по конкурс, редовност студирања, пролазност на испитима, подаци о дипломираним студентима), подаци о пројектима које реализује установа, подаци о публикацијама и другим врстама резултата научног, уметничког и стручног рада и сл. Проблеми се често срећу и у потреби за другачију прераспodelу надлежности за поједине делатности у оквиру високог образовања и традиционалне расподеле послова у административним секторима, некоришћењем или недовољној прилагођености информационог система и сл.

S	Статутом Универзитета у Београду дефинисане су надлежности свих субјеката за обезбеђење и унапређење квалитета
W	Проблем са редовним и правовременим прикупљањем података потребних за сагледавање стања у области квалитета
O	Јачање сарадње Универзитета и факултета и обезбеђивање веће мотивације Одбора и осталих органа у обезбеђивању квалитета
T	Недовољна заинтересованост за успостављање система обезбеђења квалитета

б) SWOT анализа

Елементи анализе		
Постојање и надлежности посебног тела за унапређење квалитета	S	Универзитет је образовао и посебно стално тело за праћење и контролу квалитета целокупног високог образовања на Универзитету
	W	Одбор није активан
	O	Јасна надлежност посебног тела
	T	Поремећај у односима при гласању због недоласка на седнице појединих чл нова
Надлежности органа управљања у систему обезбеђења квалитета	S	Дефинисана је организациона форма кроз коју се спроводе процеси везанз за квалитет
	W	Повремена потреба за другачијом прерасподелом надлежности
	O	Побољшање ефикасности рада колегијума
	T	Појединци су усмерени на своје интересе
Надлежности органа пословођења	S	Универзитет и факултети у његовом саставу увек поштђју одредбе Закона
	W	Недостатак контроле у реализацији активности
	O	Коришћење информационих система и података који се ту ч вају
	T	Недостатак акционог плана у планираним роковима
Надлежности стручних органа	S	Јасна овлашћења по статуту
	W	Недовољна транспарентност рада органа
	O	Стимулација, унапређење организације рада
	T	Недовољна заинтересованост појединаца за учешће у стручним органима
Надлежности наставника и сарадника	S	Статутима факултета дефинисане су одговорности наставника и сарадника процесу обезбеђивање квалитета у различитим областима
	W	Недовољна укљученост наставника и сарадника у процесе обезбеђивања квалитета
	O	Успостављање одговарајуће хијерархије у спровођењу активности обезбеђивања квалитета
	T	Притисци надлежних органа за обезбеђивање квалитета на факултетима (у оквиру Универзитета)
Надлежности студената	S	У складу са одредбама Закона обезбеђено је учешће и дефинисане су надлежности студената у процесима обезбеђивања квалитета (Представници студената у органима управљања)
	W	Недовољна организованост студената да преко својих представника допринесу обезбеђењу квалитета
	O	Обезбедити бољу организ ваност и веће учешћ студената кроз Студентски парламент
	T	Недовољно уважавање студентских предлога и њиховог залагања

Организација и функционисање система обезбеђења квалитета	S	Статутом Универзитета у Београду дефинисани су организациони системи руко ођења и надлежности субјеката у систему обезбеђења квалитета
	W	Систем не обезбеђује правовремено прикупљање потребних података за процену стања у области квалитета
	O	Успоставити систем за брзо реаговање на промене у систему квалитета
	T	Није препозна довољан ☐ интерес код свих запослених за успостављање и функционисање оваквог система

ц) Предлог мера и активности за унапређење система обезбеђења квалитета

- Наставак активности на промовисању политике квалитета на Универзитету
- Дефинисање процедура за проверу система квалитета
- Дефинисање минималних стандарда за области за које се квалитет обезбеђује
- Дефинисање корективних мера

д) Показатељи и прилози за стандард 3:

- [Прилог 3.1. Формално успостављено тело \(комисија, одбор, центар\) са конкретном одговорношћу за унутрашње осигурање квалитета на Универзитету \(извод из Статута\) и опис рада.](#)
- [Прилог 3.1а. Одлука Савета о оснивању Центра за обезбеђење квалитет](#)
- [Прилог 3.1 б. Правилник о раду Центра за обезбеђење квалитета](#)
- [Прилог 3.2. Правилнику о стандардима и поступцима за обезбеђивање квалитета](#)
- [Прилог 3.3. Списак чланова Одбора за обезбеђење и унапређење квалитета](#)

2.2.4.

Стандард 4: Квалитет студијског програма

Квалитет студијског програма обезбеђује се кроз праћење и проверу његових циљева, структуре, радног оптерећења студената, као и кроз осавремењивање садржаја и стално прикупљање информација о квалитету програма од одговарајућих организација из окружења

а) Опис стања, анализа и процена квалитета студијског програма

Универзитет у Београду као самостална високошколска установа и сви факултети у његовом саставу акредитовани су кроз поступак националне акредитације у периоду 2007-2010 године, а у складу са Законом о високом образовању и усвојеним стандардима о минималним условима. Универзитет и факултети акредитовани су на основу претходне акредитације студијских програма у три образовна циклуса/нивоа. Током 2012. године факултети су предали документацију за нови акредитациони циклус у складу са важећим документима.

На Универзитету у Београду акредитовано је укупно 330 студијских програма свих врста и нивоа студија; од тога 11 програма се реализује при Универзитету (**Табела 4.1а.**), а 319 програма реализују факултети у саставу Универзитета. Од укупног броја, 21 програм је организован кроз заједничке активности две високошколске установе у оквиру Универзитета или са факултетима који су у саставу других домаћих и страних универзитета. Детаљнији приказ ових програма је дат у **Табели 4.4.** У погледу структуре по врсти и степену, акредитовано је 87 програма основних академских студија за укупно 13400 студената, 137 програма мастер академских студија за укупно 8500 студената, 5 програма интегрисаних академских студија за укупно 1360 студената, 69 програма докторских академских студија за 1700 студената и 28 програма специјалистичких академских студија за 1050 студената. Свега два факултета, Стоматолошки факултет и Факултет спорта и физичког васпитања имају акредитоване програме основних струковних студија (4 студијска програма за укупно 220 студената), а нешто је већи број програма специјалистичких струковних студија (6 програма за 350 студената). Укупно, на све врсте и нивое студија Универзитет у Београду сваке школске године упише 26600 студената. Јасно је опредељење Универзитета ка академским студијама, а готово 70 програма за 1700 студената докторских студија говори и о оријентацији Универзитета ка повезивању трећег циклуса образовног процеса са научноистраживачким радом. Детаљнија анализа акредитованих студијских програма по научним пољима представљена је у **Табели 4.1.** и **Табели 4.2.** Мали број факултета је своје студијске програме акредитовао код међународних акредитационих тела; нпр. Машински факултет.

Један од елемената интеграције универзитета, у складу са Законом о високом образовању је и усвајање студијског програма од стране Сената универзитета. Процедура је дефинисана актима самосталне високошколске установе; Правилник о доношењу студијског програма (22.11.2007, Гласник Универзитета у Београду, бр. 139) (**Прилог 4.3.**). У оквиру припреме за други циклус акредитације, договорено је да Сенат Универзитета, најмање једном у току 5 година, има на увиду студијске програме са потребном документацијом и усвоји их, а на основу препоруке Већа групације одређених научних поља. Усвојеним документом Политика уписа студената у школску 2013/2014 годину још једном је потврђено опредељење Универзитета да наставу изводи само на акредитованим студијским програмима.

Иначе, промена студијског програма у обиму који не захтева нову акредитацију, врши се у

оквиру високошколских установа; поједини факултети су припремили одговарајуће правилнике који регулишу овакво поступање, а друга група факултета овакве измене доноси на основу активности у оквиру одговарајућих комисија и наставно-научних већа. Евидентиран је и одређени број факултета који није јасно дефинисао ове послове, што се у скорој будућности мора решити. Такође, веома је значајно да у сваком тренутку на сајту факултета и Универзитета буду доступне информације о студијским програмима који се изводе током конкретне школске године; факултети потврђују ефикасно одржавање својих сајтова.

На основу добијених информација може се закључити да су факултети студијске програме усаглашавали са програмима који се реализују на веома великом броју универзитета у различитим европским земљама; сагледано по научним пољима и групацијама факултета који им припадају не може се извући нека правилност и податак о доминантном утицају одређених европских школа на програме наших факултета (**Табела 4.5.**)

Универзитет у Београду и факултети у његовом саставу имају дефинисане процедуре за праћење и анализу реализације студијског програма и успеха студената. Углавном се ови процеси обављају преко одговарајућих комисија за праћење и унапређење наставе, односно комисија и или центара за обезбеђење и унапређење квалитета. Студенти су укључени у рад комисија и нису увек задовољни начином на који комисије раде, транспарентношћу активности и закључака које доносе, као и реализацијом онога што се уочи као недостатак студијског програма или наставног процеса.

Ако се говори о студијском програму, сасвим је јасно да сви (студенти, наставници, комисија за акредитацију и проверу квалитета) треба да наставимо рад на правилном дефинисању кредитног система, обима студијског програма и предмета, усаглашавања кредита и обавеза студената. Такође, уочени су и проблеми у вези са дефинисањем односа предиспитних и испитних обавеза; последица овога је та да се поени стечени кроз предиспитне обавезе ни не узимају у обзир за финално оцењивање, или се кроз предиспитне обавезе студент ослобађа финалног испита, што такође није добро. (**Прилог 4.1.**). Дефинисање ових проблема, теоријски, и њихова добра реализација, практична, суштински су предуслов за правилно спровођење болоњског система наставе и обезбеђивање континуираног наставног и процеса учења током целе школске године.

Универзитет прати реализацију студијских програма на основу одређених анкета (**Прилог 4.1а.**), преко података које му периодично достављају факултети о упису на прву и више године студијског програма, оствареном успеху кроз ЕСПБ (**Табела 4.6.**), пролазности студената на испитима; пролазности на испитима у оквиру школске године (пролазност мања од 30% рачунато на генерацију која први пут излази на одређене испите), резултатима анкете о студентском вредновању педагошког рада наставника и сл.

Сличан приступ процени студијског програма и педагошких способности наставника и сарадника, примењује се и за студијске програме који се реализују при Универзитету (доступно на сајту Универзитета). Многи факултети имају и друге методе, најчешће у облику одговарајућих анкета, на основу којих процењују квалитет студијског програма и реализацију студијског програма, као и знања и вештине које студенти стекну по завршетку студија; овакве анкете попуњавају студенти, наставници, послодавци. Проблем је што овакав вид провере квалитета програма и реализације наставе није јединствено решен за све саставне делове Универзитета кроз одговарајућа акта самосталне високошколске установе.

Такође, може се сматрати недостатком недовољно познавање тржишта рада и запошљавање кадрова по завршетку студијских програма. Даље, не постоји добра повезаност и условљеност уписних квота са брзином запошљавања и потребама тржишта рада. Повољним се могу сматрати примери одређених факултета који су у сарадњи са већим привредним субјектима и јавним предузећима модификовали и ускладили студијске програме са њиховим потребама, односно склопили уговоре о додели стипендија и запошљавању по завршеном студијском програму (нпр. Рударско-геолошки факултет).

Иначе, Универзитет у Београду је међу првима у академској заједници Републике Србије основао Центар за развој каријерно и саветовање студената. Значајне активности везане за организацију студентске праксе и праћење каријере бивших студената Универзитета у Београду обавља се кроз овај центар. Анкете намењене послодавцима и провери њиховог мишљења о квалитету студијских програма дате су у прилогу. Такође, сличне анкете су припремљене и за бивше студенте. Кроз одговарајући пројекат, успоставља се рутинска процедура оваквог праћења. У прилогу су одговарајући обрасци развијени за ове потребе, као и делимично урађена анализа обрађених података (**Прилог 4.2.; Прилог 4.2а.**). Универзитет и сви факултети у његовом саставу су укључили студенте у рад одговарајућих тела и комисија, најмање у броју који је прописан важећим Законом. Активност се, у највећој мери, обавља под координацијом студентског парламента. Управо протекле школске године, Студентски парламент Универзитета у Београду је организовао широку акцију праћења правилности прорачуна оптерећења студената у оквиру одређених предмета и усклађеност са додељеним ЕСПБ; оваква активност је организована на десетак факултета.

Што се тиче програма и активности у оквиру целоживотног учења, током протеклих година, мало је учињено у Центру за континуирану едукацију Универзитета у Београду. Програмски одбор Центра је дефинисао врсте активности у оквиру којих се одвија његов рад и то: активности везане за процес континуиране професионалне едукације свих профила који се школују на Универзитету; организација научних и стручних предавања еминентних стручњака из земље и иностранства; унапређење компетенција наставника, сарадника и административних радника универзитета; организација тематских школа. У наредном периоду Центар треба да буде коришћен за организацију различитих специјализованих курсева који ће бити одобрени (сертификовани) од стране Сената, а њихов обим и вредност бити изражена кредитним системом (мање од 60 ЕСПБ). Ако се критички сагледа, активност Центра је заиста недовољна и по обиму и по квалитету; даље се мора радити на бољем дефинисању активности и њиховој организацији. Исти коментар се односи и на део Центра који треба да се бави пословима преквалификације и конверзију стеченог знања и вештина. Иначе, треба напоменути да многи факултети активности континуиране едукације обављају на факултетима кроз активност својих центара или кроз активности различитих професионалних удружења и асоцијација.

S	Опредељење Универзитета да наставу изводи само на акредитованим студијским програмима
W	Недовољно дефинисани начини измене студијских програма у обиму који не захтева нову акредитацију
O	Усаглашеност студијских програма са програмима различитих европских универзитета
T	Факултети нису усмерени ка акредитацији студијских програма код међународних акредитационих тела

б) SWOT анализа

Елементи анализе		
Циљеви студијских програма и њихова усклађеност са исходима учења	S	Јасна дефинисаност студијских програма
	W	Неусклађеност циљева с студијских програма и потреба тржишта
	O	Редовно и систематско проверавање циљева студијских програма
	T	Инертност стручних и професионалних институција
Методике наставе оријентисане ка исходу учења	S	Јасна дефинисаност методике наставе
	W	Недовољна примена савремених наставних метода
	O	Континуално усавршавање наставног кадра
	T	Финансијско ограничавање од стране државних институција
Систем оцењивања заснован на мерењу исхода учења	S	Јасно дефинисан систем оцењивања
	W	Систем оцењивања није једнообразан
	O	Адекватан начин стицања очекиваних компетенција
	T	Наметање система оцењивања преко регулаторних механизма
Усаглашеност ЕСПБ оптерећења са активностима учења потребним за достизање очекиваних исхода учења	S	Врши се анализа ЕСПБ оптерећења
	W	Неадекватна расподела ЕСПБ поена према предметима
	O	Усаглашавање ЕСПБ са активностима учења/Систем контроле капацитета у реализацији путем евалуације наставе
	T	Студентска евалуација нема утицаја на реализацију наставе
Међусобна усаглашеност исхода учења и очекиваних компетенција базираних на дескрипторима квалификација одређеног циклуса образовања	S	Дефинисане очекиване компетенције и исходи учења на нивоу студијских програма
	W	Стечена знања не одговарају очекиваним компетенцијама
	O	Увођење обавезе исхода учења по јединственој методологији
	T	
Поступци праћења квалитета студијских програма	S	Поступци праћења су дефинисани и редовно се спроводе
	W	Отпор наставника према контроли квалитета њиховог рада
	O	Побољшавање квалитета у складу са резултатима
	T	Праћење квалитета се посматра као формалност
Повратне информације из праксе о свршеним студентима и њиховим компетенцијама	S	Установљен начин праћења свршених студената
	W	Не постоји континуитет у праћењу кадра
	O	Добра сарадња са тржиштем рада
	T	Недовољна комуникација између професионалних и образовних институција
Континуално усавршавање студијских програма	S	Стални рад комисије и центра за обезбеђивање квалитета
	W	Недовољна унапређеност студијских програма
	O	Праћење трендова студијских програма водећих

		универзитета
	Т	Финансијско ограничавање од стране државних инсти <u>т</u> уција

ц) Предлог мера и активности за унапређење квалитета студијског програма

- Треба наставити са процесом уједначавања начина поступања и процедура код доношења студијског програма, акредитацији, изменама студијског програма у обиму који не захтева акредитацију.
- Потребно је дефинисати обавезу и начин континуираног усаглашавања студијског програма са новим научним и стручним сазнањима и доктринама, али и са резултатима сопствене анализе реализације, квалитета студијског програма, успешности студирања и сл.
- Потребно је и даље радити на јасном дефинисању циљева и исхода студијских програма у складу са прихваћеним оквирима квалификације за сваки степен образовања.
- Потребно је утврдити основни обим знања и вештина, квалификација и компетенција за звања која школује факултет и Универзитет, као и неопходне предмете којима се она стичу.
- Потребно је даље развијати међуфакултетске, међууниверзитетске и нарочито међународне контакте са високошколским установама у циљу одабира стратешких партнера за развој заједничких студијских програма, нарочито у оквиру другог и трећег циклуса образовања.
- Потребно је урадити анализу потреба за развојем студијских програма на даљину, као и студијских програма који се изводе на страним језицима, а у складу са интересовањем и потребама.
- Потребно је боље дефинисати сетове података, обрасце анкета и начин обраде података на основу којих би се могао процењивати квалитет студијског програма, реализације и успешности студирања.
- Неопходно је остварити бољи контакт са тржиштем рада и послодавцима у смислу добијања информације о квалитету кадрова које школујемо и њихове усклађености са потребама тржишта рада (посредно информације о квалитету студијског програма), запошљавању кадрова које школујемо (због одређивања уписних квота).
- У наредном периоду неопходно је да се организују одређени облици активности у оквиру програма целоживотног учења и да се унапреди рад и документа Центра за континуирану едукацију.

д) Показатељи и прилози за стандард 4:

- Табела 4.1. Листа акредитованих студијских програмима који се остварују на самом Универзитету (назив и ниво акредитованог студијског програма, број студената, назив образовно-научниг односно образовно уметничког поља;)

- Табела 4.1а Акредитовани студијски програми при Универзитету

- Табела 4.2. Број акредитованих студијских програмима који се остварују на свакој ВШУ у саставу Универзитета по нивоима студија са акредитованим бројем студената за упис у прву годину студија.

- Табела 4.3. Број и проценат дипломираних студената (у односу на број уписаних у прву годину студија) у претходне три школске године за акредитоване студијске програме који се остварују на ВШУ у саставу Универзитета. Ови подаци се израчунавају тако што се укупан број студената који су дипломирали у школској години (до 30. 09.) подели бројем студената уписаних у прву годину студија исте школске године. Податке приказати по нивоима студија у оквиру одређеног образовно-научног, односно образовно-уметничког

поља.

- Табела 4.4. Листа заједничких студијских програма
- Табела 4.5. Листа земаља са којима су усклађени студијски програми
- Табела 4.6. Анализа остварених ЕСПБ бодова у 2010/2011 години
- Прилог 4.1. Мишљење дипломираних студената о квалитету студијског програма и постигнутим исходима учења – Извештај радне групе Студентског парламента за потребе припреме извештаја о самовредновању (октобар 2013)
- Прилог 4.1а. Образац анкете о вредновању студијског програма Факултета Универзитета у Београду
- Прилог 4.2. Образац анкете - Задовољство послодаваца стеченим квалификацијама дипломаца.
- Прилог 4.2а. Прелиминарна анализа анкете Центра за развој каријере и саветовање студената спроведене са послодавцима
- Прилог 4.3. Правилник о доношењу студијског програма

2.2.5.

Стандард 5: Квалитет наставног процеса

Квалитет наставног процеса обезбеђује се кроз интерактивност наставе, укључивање примера у наставу, професионални рад наставника и сарадника, доношење и поштовање планова рада по предметима, као и праћење квалитета наставе и предузимање потребних мера у случају када се утврди да квалитет наставе није на одговарајућем нивоу

а) Опис стања, анализа и процена квалитета наставног процеса

На основу урађених анкета може се тврдити да већина факултета, на седници Наставно-научног већа, усваја календар наставе на почетку школске године, за зимски семестар или целу годину. Календар наставе обухвата информације о радним данима, празницима и нерадним данима, колоквијумским недељама и планираном времену одржавања испитних рокова.

Други документ, значајан за реализацију наставног процеса, јесте план и распоред одржавања наставе (теоријске, практичне, семинара) по данима, недељама, месецима. Овај документ садржи и податке о простору у коме се поједине активности одвијају.

Трећи сет докумената су распореди студената по групама, углавном за потребе практичне наставе. Сва три документа, углавном, су доступна на сајту факултета. Документи су усклађени са просторним и организационим могућностима факултета, као и са потребама студената, углавном сагледавано по групама за практичну наставу; сви факултети воде рачуна да распоред омогући да студенти буду присутни и на теоријској и на практичној настави. Индивидуални распореди за студенте, када је то потребно, праве се у сарадњи са продеканима. Генерални закључци о редовном одржавању наставе, поштовању усвојеног календара и поштовању наставних обавеза, углавном су саставни део годишњих извештаја о раду који се усвајају на крају године.

Значајност болоњског процеса огледа се и у његовој заснованости на интерактивном наставном процесу, подстицању креативности и самосталности у учењу и примени стечених знања, као и на увођењу студенстке праксе у значајнијем обиму у редовно школовање. Иако је оваква потреба позната и препозната, нису сви факултети, и још чешће појединци, довољно оспособљени да на квалитетан начин приступе активном наставном процесу и процесу учења. Универзитет је само започео организовану активност на обуци млађих наставника и сарадника за повећање њихових компетенција у смислу њиховог оспособљавања за интерактивну наставу, оспособљавање за правилан приступ припреми испита и провери стечених знања, као и практичној примени усвојених знања ([Прилог 5.1.](#)).

До данас није припремљена стратегија Универзитета за систематично унапређење наставничких компетенција и академских вештина, а нису ни дефинисани минимални захтеви потребни за рад у настави у оквиру високошколских институција, односно за извор у сарадничко или наставничко звање.

Значајан проблем већине факултета Универзитета у Београду је проблем простора за теоријску наставу и великог броја студената у генерацији. И даље се теоријска настава, на највећем броју факултета, организује за целе генерације што додатно онемогућава подстицање креативности студената и интерактивности на предавањима. Даље, мора се рећи да и велики део студената није припремљен, делом ни заинтересован за овакав вид наставе. Недовољно је развијена свест студената о редовном похађању наставе и о допунским самосталним активностима (рад у библиотеци, истраживања, рад код куће итд.). Ово се, ипак, не може сматрати за оправдање; обавеза је наставник и сарадника да својим примером и организацијом наставе подстиче студентне на активно присуство. Што се тиче праксе, она је у одређеном обиму и била присутна на појединим студијским програмима и сада се тај сегмент наставног процеса још боље

дефинише и организује (кроз дефинисања предуслова за одабир и формално именовање наставних база и ментора за координацију стручне праксе студената и сл.). Често постоје и неусаглашености закона (Закона о високом образовању, Закона о раду и ресорних закона), па се овај процес постепено одвија и добија обим у оквиру студијског програма, како је то стандардима и дефинирано. Један део активности и помоћи факултетима да организују годишњу стручну праксу студената урадио је *Центар за развој каријере и саветовање студената* кроз акције које води и припреми уговора које је Универзитет у Београду потписао са предузећима у Београду и шире. Овде треба напоменути да постоје значајни законски и правни проблеми за укључивање професионалаца (из праксе) у наставни процес на универзитету, а што је неопходно уколико се жели повећање удела практичног аспекта у исходе сваког појединачног предмета и студијског програма у целини. Из спроведених анкета се види да једино факултети из поља медицинских наука имају остварено повезивање са клиникама и у смислу наставних база за обављање наставног процеса и стручне праксе студената. Лекари клиничари, могу бити бирани и у наставна звања и имају могућност радног односа и у установама високог образовања.

Универзитет у Београду и факултети у његовом саставу на својим веб странама имају информације о студијским програмима, свих врста и нивоа наставе, које организују. По изјавама факултета, на увиду студентима и јавности налазе се актуелни програми; програми који су акредитовани са унетим променама које факултети донекле организовано врше. Из плана студијског програма могуће је приступити картонима предмета који садрже основне податке о предмету, наставницима и сарадницима који учествују у његовој реализацији; мора се рећи да одређен број факултета нема ажуриране податке.

Сам Универзитет на својој веб страници не садржи податке о свим акредитованим студијским програмима који се реализују на факултетима, али преко података о чланицама универзитета сајт Универзитета је повезан са факултетским подацима, па тако и са информацијама о студијским програмима и картонима предмета.

Високошколска установа систематски прати, оцењује квалитет наставе на појединачним предметима и предузима корективне мере за његово унапређење кроз активност одређених тела (нпр. Комисија) која прате квалитет наставе и наставног процеса. Информације се прикупљају из редовних активности на основу усвојених докумената Универзитета; правилника који се односе на процену педагошких активности наставника и на пролазност на испитима која је испод 30 % од укупног броја једне генерације. Многу факултети имају и друге методе и начине за проверу квалитета студијског програма: процену усаглашености броја ЕСПБ и тежине предмета; мишљење студената о положеним предметима, као и мишљењу дипломираних студената о студијском програму у целини и др. (анализирање успеха студената по испитним роковима, школској години, праћење високе/ниске пролазности по предметима, праћење пролазности код професора)

Руководство Универзитета и факултета на различите начине одређује и спроводи корективне мере (разговор са предметним наставником, разговор на катедри, разговор и анализа на седницама наставно-научних већа и сл.); ове активности нису добро дефинисане и не спроводе се на свим факултетима на уједначен начин и по уједначеним критеријумима.

S	Дефинисане методе праћења, оцењивања и унапређења квалитета наставног процеса
W	Неуједначеност критеријума за праћење наставног процеса на свим факултетима
O	Подизање свести запослених за правилан приступ наставном процесу
T	Законски и правни проблеми за укључивање професионалаца из праксе у наставни процес

б) SWOT анализа

Елементи анализе		
Професионалност и компетентност наставника и сарадника		Дефинисане процедура и критеријуми за стицање звања професора
	W	Није припремљена стратегија за систематично унапређење компетенција наставника
	O	Поштовање правила и критеријума за избор наставника и сарадника
	T	Незаинтересованост појединца да се подреде интересима боље организације наставног процеса
Усаглашеност плана и распореда наставе са потребама студената	S	Термин план је усклађен са календаром
	W	Велике паузе између предавања у распореду наставе
	O	Усагласити распоред наставе са факултетским обавезама студената
	T	Ванредни, додатни испитни рокови
Интерактивно учешће студената у наставном процесу	S	Подстицање студената на самостално размишљање о предмету учења
	W	Не примењују сви предавачи овакав начин наставног процеса
	O	Шанса за савремене приступе наставном процесу како би се повећала заинтересованост студената
	T	Недовољна оспособљеност факултета активном приступу наставном процесу
Доступност информација о терминима и правилима реализације наставе	S	Јасна дефинисаност и доступност распореда на сајтовима факултета
	W	Неблаговремено информисање о променама термина
	O	Редовније ажурирање информација
	T	Неинформисаност студентске службе од стране професора и катедри
Систематско праћење квалитета наставе корективним мере	S	Дефинисане су процедуре за праћење и анализу квалитета наставе
	W	Непостојање јединственог решења за систематско праћење квалитета наставе за све саставне делове Универзитета
	O	Боља дефинисаност начина прикупљања и обраде података за праћење квалитета наставе
	T	Недовољна посвећеност континуалном праћењу квалитета реализације наставе

ц) Предлог мера и активности за унапређење квалитета наставног процеса

- Потребно је унапредити постојеће и увести нове анкете за праћење и процену квалитета студијских програма/ предмета и наставног процеса на нивоу Универзитета
- Неопходно је дефинисати и спровести одговарајуће корективне мере због лоше реализације или награђивање за квалитетно реализовану наставу на појединачним предметима које треба да буду резултат анкетања.
- Доношење стратегије о наставничким компетенцијама за наставнике и сараднике Универзитета

- Дефинисање минималних наставничких компетенција за избор и напредовање наставника на Универзитету у Београду (кроз допуну Критеријума о минималним условима за избор наставника на Универзитету у Београду)
- Дефинисање и обезбеђивање начина за стицање и унапређивање наставничких компетенција
- Сагледавање потребе и могућности реорганизације постојећег простора Универзитета и факултета у његовом саставу и дефинисање средстава неопходних за обезбеђење простора за извођење активног наставног процеса и процеса учења у складу са стандардима акредитације.

д) Показатељи и прилози за стандард 5:

- [Прилог 5.1. Доказ о спроведеним активностима на Универзитету којима се подстиче стицање активних компетенција наставника и сарадника; 5.1.\(2\) 5.1.\(3\) 5.1.\(4\)](#)
- [Прилог 5.2. Пример за нове активности на унапређењу наставничких компетенција у оквиру Универзитета у Београду](#)

2.2.6.

Стандард 6: Квалитет научноистраживачког, уметничког и стручног рада

Високошколска установа непрекидно ради на подстицању, обезбеђењу услова, праћењу и провери резултата научноистраживачког, уметничког и стручног рада и на њиховом укључивању у наставни процес.

а) Опис стања, анализа и процена квалитета научноистраживачког, уметничког и стручног рада

Квалитет научно-истраживачког рада на Универзитету у Београду се мери глобално кроз положај на међународним академским ранг листама. УБ је 2012. године ушао у најбољих 500 универзитета по Шангајској листи (ARWU), а 2013. је напредовао у најбољих 400 универзитета. Слично се вреднује и на другима листама. По овим мерилима у источној и југо-источној Европи бољи су Универзитет Ломоносов (79.) и Карлов Универзитет (201-300.), а у истој категорији као УБ (301-400.) ранжирани су Аристотелов Универзитет у Солуну, Универзитет у Кракову, Универзитет у Атини, Универзитет у Санкт Петербургу и Универзитет у Варшави.

Високо место у рангирањима је последица повећаног улагања у науку у Србији и поштрених услова напредовања у наставна звања у протеклом периоду. Уочен је напредак у свим областима, укључујући и друштвено-хуманистичке науке. Многи појединци или чланице УБ освојили су награде или признања за резултате остварене у научно-истраживачкој делатности.

Сви факултети и институти у оквиру УБ су одржали и обновили акредитацију за научно-истраживачки рад. Око 40% чланица УБ је формирало нову истраживачку лабораторију од значаја за развој науке (после 2008.). Једна трећина чланица УБ је акредитовала/сертификовала лабораторију (од 2008.). Скоро све чланице УБ су организовале научне скупове у периоду између два самовредновања.

Међуинституционална сарадња чланица УБ је унапређена кроз нову категорију ИИИ националних пројеката, али још увек не постоји заједничка и координисана стратегија. УБ је оформио Радну групу за Хоризонт 2020 чији је задатак да координише и подржи активности чланица УБ у овом програму. Оснивањем Центра за трансфер технологије УБ обезбеђена је подршка за појединце и установе са УБ који се баве иновационом делатношћу. Девет чланица УБ је основало самосталне иновационе центре.

Студенти докторских студија су делом преузели улогу асистената у настави.

Кроз активности проректора за науку и проректора за међународну и међууниверзитетску сарадњу прати се и промовише научна сарадња. УБ учествује у преко 130 COST акција и координише 2 FP7 пројекта. Чланице УБ учествују или су носиоци 498 пројеката основних истраживања, 243 пројекта технолошког развоја, 44 иновациона пројекта и 48 ИИИ пројекта. У оквиру служби Ректората основана је Канцеларија за праћење пројеката.

Од 2008. године је унапређен је информациони систем УБ, али радови на систему су још у току.

S	Све чланице УБ су акредитоване НИО и учествују у великом броју НИ пројеката.
W	Недовољно искоришћење укупног потенцијала чланица УБ. Недовољно интересовање за иновациону делатност.
O	Координација рада и заједнички наступ на пројектима у оквиру Хоризонт 2020 .
T	Побољшан, али још увек недовољно оперативан информациони систем.

б) SWOT анализа

Елементи анализе		
Усаглашавање образовног, научно-истраживачког и стручног рада	S	Неки делови НИ и стручног рада се укључује у наставни процес
	W	Не постоји систематски приступ у усаглашавању
	O	Увођење мера за усаглашавање
	T	Недостатак интереса и обавезе наставника да споје ове две категорије
Перманентност научног истраживања и међународне сарадње	S	Чланице УБ се редовно пријављују за стране и домаће пројекте
	W	Мало пројеката где учествује УБ са више чланица
	O	Координација сарадње чланице УБ кроз унапређен информациони систем
	T	Мањак средстава за рад одговарајућих служби
Праћење и оцењивање квалитета НИ рада наставника и сарадника	S	Услови напредовања обезбеђују праћење рада наставника и сарадника
	W	Нема годишњег оцењивања рада запослених
	O	Увођење обавезне годишње процене радних резултата
	T	Незаинтересованост запослених да се прате резултати рада
Усаглашавање садржаја са стратешким одређењима на нивоу УБ, земље и окружења	S	Садржаји НИ пројеката усаглашени са стратешким одређењем окружења
	W	Чланице УБ недовољно усаглашавају своје стратешко одређење са садржајем
	O	Усаглашавање са европским препорукама
	T	Недовољна стимулација усмерених истраживања
Активно укључивање резултата истраживања у наставни процес	S	Делови резултата истраживања се уграђују у наставне програме на ДС
	W	Неусаглашеност уграђеног садржаја у реалне циљеве предмета
	O	Боља сарадња УБ и привреде
	T	Недовољна мотивисаност за иновациону делатност
Подстицање НИ активности наставника и сарадника, укључујући и публикавање резултата	S	Осавремењивање наставног процеса
	W	Смањени прагови знања студената
	O	Строжији услови за напредовање наставника
	T	Апатија дела наставника
Издавачка делатност	S	УБ повремено издаје публикације, подржава и промовише издавачку делатност чланица
	W	Не постоји стратегија издавачке делатности
	O	Планирање издавачке делатности
	T	Одрживост континуитета издавачке делатности

ц) Предлог мера и активности за унапређење квалитета научноистраживачког, уметничког и стручног рада

- Унапређење информационог система УБ и њених чланица
- Боља координација и сарадња између чланица Универзитета у научним и стручним пословима
- Подстицање иновационе делатности на УБ

Увођење система управљања квалитетом у Ректорат.

д) Показатељи и прилози за стандард 6:

- Табела 6.1. Списак текућих научноистраживачких/уметничких пројеката који се реализују на самом Универзитету.

- Табела 6.2. Број текућих научноистраживачких/уметничких пројеката, чији су руководиоци наставници стално запослени у високошколским установама у саставу Универзитета.

- Табела 6.2а Број текућих научноистраживачких/уметничких пројеката, чији су руководиоци научни радници стално запослени у институтима у саставу Универзитета.

- Табела 6.3. Збирни преглед научноистраживачких и уметничких резултата према критеријумима Министарства у високошколским установама у саставу Универзитета у оквиру одговарајућег образовно-научног односно образовно уметничког поља у претходне три године

- Табела 6.3а Збирни преглед научноистраживачких и уметничких резултата према критеријумима Министарства у институтима у саставу Универзитета

- Табела 6.4 Број SCI и ССЦИ индексираних радова у високошколским установама у саставу Универзитета у претходне три године.

- Табела 6.5. Списак одбрањених докторских дисертација на Универзитету у претходне три године са резултатима докторских дисертација који су објављени у часописима са рецензијом

-Прилог 6.5: Подаци о осталим институцијама у оквиру Универзитета

2.2.7.

Стандард 7: Квалитет наставника и сарадника

Квалитет наставника и сарадника обезбеђује се пажљивим планирањем и избором на основу јавног поступка, стварањем услова за перманентну едукацију и развој наставника и сарадника и провером квалитета њиховог рада у настави.

а) Опис стања, анализа и процена квалитета наставника и сарадника

Током школске 2012/2013. године на Универзитету у Београду је, са пуним радним временом, било запослено укупно 2961 наставника, од којих су 1151 редовни професори, 786 ванредни професори и 1024 доценти, и укупно 1285 сарадника, од којих су 1013 асистенти, 272 сарадника у настави. (Табела 7.1.; Табела 7.1а. и Табела 7.2.). На нашем Универзитету запослено је више од 35 чланова САНУ, најмање 10 чланова престижних иностраних академија, а преко 350 колега су чланови међународних професионалних и научних друштава и удружења.

Избора наставника једна је од интегративних функција Универзитета. Избор у звање наставника врши се у складу са *Законом о високом образовању* којим су прописани општи услови за избор, у складу са *Правилником о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа наставника Универзитета* (Прилог 7.1.; Прилог 7.1а.; Прилог 7.1б.), којим је уређен начин и поступак избора у звање, а у складу са *Критеријумима о ближим условима за избор* (Прилог 7.2.; Прилог 7.2а.), које је усвојио Сенат Универзитета у складу са документом *Препоруке Националног савета за високо образовање...*

Усвајање минималних критеријума за изборе наставника на Универзитету у Београду 2009. године, може се сматрати једном од најважнијих одлука у протеклој деценији. Много тога што је било предложено у претходном *Извештају о самовредновању Универзитета у Београду* из 2008. године, до одређене фазе, јесте и реализовано усвајањем ових критеријума. У овом документу боље су дефинисани и разрађени критеријуми назначени у Закону и одређени минимални услови који су предуслови за избор наставника у оквиру различитих научних поља. И поред проблема, нарочито у области друштвено-хуманистичких наука, везаних за правилну процену и вредновање научног доприноса наставника, увођење минималних критеријума за изборе је значајно унапредило научноистраживачки рад на Универзитету. Доприносило је, с једне стране видљивости, положају и угледу Универзитета у свету, а са друге стране позитивно утицало на конкуренцију и квалитет изабраних наставника, односно допринело и бољем квалитету наставног процеса, нарочито у оквиру докторских академских студија.

Треба напоменути да је велики број факултета припремио своје правилнике са дефинисањем услова за изборе у одређена наставна звања и детаљнијом разрадом поступка предлагања избора. Факултети су, у оквиру својих аката, усвојили значајно строже критеријуме за изборе наставника, нарочито кроз услове у оквиру дела који се односи на научноистраживачку активност.

Сва поменута документа самосталне високошколске установе и факултета, имају предложене одређене индикаторе за процену доприноса и активности наставника у области наставне, научноистраживачке и делатности у оквиру шире академске заједнице. Понуђене индикаторе, као и дефинисање њихове вредности треба анализирати кроз обављене изборе протеклих година и сагледати да ли су добро одабрани и да ли омогућују правилну процену развоја и напредовања наставника у одређеном периоду у погледу унапређења његових компетенција у оквиру различитих сегмената активности које обавља.

Предлог за избор наставника утврђује факултет. Избор редовних професора обавља Сенат, док је овлашћење за избор ванредних професора и доцената пренето на Већа научних области. Укупно је формирано осам Већа и то:

- Веће научних области медицинских наука;
- Веће научних области друштвено-хуманистичких наука;
- Веће научних области правно-економских наука;
- Веће научних области природно-математичких наука;
- Веће научних области техничких наука;
- Веће научних области грађевинско-урбанистичких наука;
- Веће научних области природних наука;
- Веће научних области биотехничких наука.

Основни проблеми рада већа Универзитета представља обезбеђивање кворума, али и неке нејасноће у вези са начином рада и одлучивања. Затим, није у потпуности дефинисан појам матичности факултета за одређене научне и уже научне области, што често доводи до проблема код избора наставника за рад на нематичним факултетима. Чини се да и сама структура већа треба да буде другачије организована, а одговарајући правилници и пословници којима је уређен њихов рад треба да буду дорађени са јасно уређеним процедурама рада и одлучивања. Ове активности треба покренути у непосредној будућности.

Кадровска политика на факултетима Универзитета није јасно дефинисана нити уједначена и због, донекле, објективних разлога, али и због неких наслеђених и традиционалних облика понашања (питање норматива кроз број часова наставних активности недељно, попис послова наставника и сарадника, дефиниције сарадника, проблеми са докторима наука и сл.). Ипак, на различите начине, факултети се труде да своје добре студенте и, поготово, студенте докторских студија и докторе наука задрже и омогуће им учешће у наставном процесу, одмах по завршетку студија или у наредних неколико година. Овакви покушаји и напори факултета се одвијају делом коришћењем сопствених средстава, а делом кроз ангажовање младих стручњака у оквиру иновационих центара, на пројектима Министарства за просвету, науку и технолошки развој, различитим међународним пројектима и сл. Ипак и даље значајан број способних студената или наставља студије у иностранству или одлази из земље после завршених докторских студија. Када се говори о кадровској политици, као и оптерећењу наставника и сарадника на Универзитету треба водити рачуна и о односима броја наставног особља и броја редовних студената јер управо овакви односи и представљају један важан основ за процену и сагледавање квалитета наставног процеса у једној високошколској установи. Иако постоји доста проблема у обезбеђивању наставника на одређеним предметима, углавном онима који обрађују савремене професионалне аспекте и релативно новије научне дисциплине, збирно гледано на нивоу факултета и универзитета као целине, постоји добар однос наставни/студент. Ако се овако посматра, однос је усклађен са европским препорукама које треба да обезбеде потребан квалитет наставног процеса, што, како је и речено, не одражава реално стање и проблеме на одређеним предметима и факултетима. Неповољан однос броја наставници/студенти је видљив и изражен на факултетима који традиционално уписују велики број студената на студијске програме (Правни факултет, Економски факултет, Филолошки факултета, Факултет организационих наука, Факултет безбедности) **Табела 7.3**. Иначе, сви факултети и Универзитет, за програме које организује, а ради праћења активности наставника и сарадника, редовно спроводе анкете о вредновању педагошког рада. (**Прилог 7.3** и **Прилог 7.3а**). У извештају радне групе студената, каже се да неки факултети не спроводе овакве анкете. Даље, наводи се да нису дефинисане корективне мере за наставнике и сараднике који имају слабо оцењене педагошке способности, као и за оне код којих је изузетно мала пролазност на испитима. Студенти истичу проблеме да неки наставници не поштују опште одредбе Правилника о полагању испита и оцењивању на испиту. Најчешће, непоштовање времена за припрему концепта одогова, или студенти уопште немају право на концепт, не води

се рачуна о јавности испита, не узимање у обзир успех остварен кроз предиспитне обавезе, кашњење на испит, кашњење са резултатима испита, некоректно понашање на испиту (телефонирање, неумесни коментари, омаловажавање студената и сл).

Решавање претходно набројаних проблема, свакако мора бити урађено у непосредној будућности и чвршћим дефинисањем мерила и норми понашања, која треба да имају утицај и на изборе наставника, али и на дисциплинску одговорност. И у овом смислу, али и у делу професионалне и наставничке компетентности треба стално радити са наставницима.

Перманентна едукација наставника и сарадника на Универзитету и факултетима у његовом саставу у смислу унапређења наставничке компетентности, само је делимично организована и сагледана на уједначен начин. Ретко факултети имају своје фондове из којих могу да обезбеде различите видове активности које се могу подвести под појам сталног образовања. Најчешће се ради о индивидуалним активностима сходно жељама, могућностима и организационим способностима појединаца да обезбеде средства за учешће у научним скуповима, студијске боравке, постдокторске студије. Протеклих година значајно је била коришћена могућност боравка на партнерским институцијама у оквиру реализације ТЕМПУС пројеката.

Универзитету тек предстоји рад на формалном одређивању минималних наставничких компетенција за први избор у наставничко и сарадничко звање, начин унапређења компетенција током изборног периода и потребни услови за избор у следеће више звање, као и организација овог процеса. Не само овај аспект, стицања и унапређења компетенција за рад у наставном процесу на академском нивоу, него и други аспекти процене успешности наставника и индикатори који то могу јасно дефинисати (у оквиру сегмента који се односи на наставно-педагошку активност) треба да буду боље одређени, мерљиви и квантификовани као предуслов за изборе у одређена звања. Наредни период захтева рад на овим проблемима, слично као што је у протеклом периоду било пуно рађено на дефинисању рада и доприноса наставника и сарадника у оквиру научне делатности.

S	Усвојени минимални критеријуми за избор наставника
W	Постојање нејасноћа у вези са избором наставника на нематичним факултетима
O	Јасно дефинисана и уједначена кадровска политика на факултетима
T	Ограниченост средстава за учешће на научним скуповима и конференцијама

б) SWOT анализа

Елементи анализе		
Јавност поступка и услова за избор наставника и сарадника	S	Извештај о избору се презентује јавности
	W	Слабо интересовање за увид у референце наставника
	O	Увођење јединствених формулара за пријаву на конкурс
	T	
Систематско праћење и подстицање педагошких, истраживачких и стручних активности наставника и сарадника	S	Велики број наставника са радовима на SCI листи
	W	Неуједначена оптерећеност наставника и сарадника
	O	Материјалне стимулације запослених
	T	Деградирање научно-истраживачког рада у држави
Дугорочна политика селекције	S	Велики број сарадника је на докторским студијама

наставничког и истраживачког подмлатка	W	Не постоји дугорочна политика
	O	Развијене способности за брзо реаговање на промене у окружењу
	T	Демотивисаност младих да се унапређују
Обезбеђење перманентне едукације и усавршавања	S	Омогућује континуитет у развоју Универзитета
	W	Не постоји перманентан програм едукације и усавршавања запослених
	O	Могућност поправљања ситуације увођењем системских решења
Повезаност образовног рада са истраживањем на пројекту и радом у привреди	T	Недостатак материјалних средстава за усавршавање
	S	Учешће наставника и сарадника на пројектима и рад у пракси
	W	Образовни систем није примењив у пракси
	O	Сарадња са привредом и бившим студентима
	T	Слабо финансирање од стране надлежних министарстава и усклађивање са праксом

Ц. Предлог мера и активности за унапређење квалитета наставника и сарадника

- Израда и одржавање базе података о наставницима, гостујућим наставницима, сарадницима и ненаставним радницима запосленим на Универзитету.
- Преиспитивање и измена, уколико се закључи да је то потребно, минималних критеријума за избор наставника по научним пољима.
- Измене и допуне одговарајућег правилника о раду већа научних области због повећања ефикасности и уједначавања поступака за рад и критеријума за одлучивање.
- Дефинисања потреба, начина за обезбеђивање, критеријума, мерила и минималних услова за наставничке компетенције које треба да поседују наставници и сарадници Универзитета.

д) Показатељи и прилози за стандард 7:

- [Табела 7.1. Број наставника ангажованих на одговарајућим ВШУ у саставу Универзитета \(радни однос са пуним и непуним радним временом, ангажовање по уговору\)](#)

- [Табела 7.1а. Број наставника ангажованих на одговарајућим ВШУ у саставу Универзитета \(радни однос са пуним и непуним радним временом, ангажовање по уговору\) са додатним подацима](#)

- [Табела 7.2. Број сарадника ангажованих на одговарајућим ВШУ у саставу Универзитета \(радни однос са пуним и непуним радним временом, ангажовање по уговору\)](#)

- [Табела 7.3. Однос укупног броја студената и броја запослених наставника у високошколским установама у саставу Универзитета .](#)

- [Прилог 7.1. Правилник о избору наставника и сарадника на Универзитету](#)

- [Прилог 7.1а Правилник о изменама и допунама правилника о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа наставника Универзитета у Београду](#)

- [Прилог 7.1б Правилник о допуни правилника о начину и поступку стицања звања и](#)

заснивања радног односа наставника Универзитета у Београду

- Прилог 7.2. Критеријуми за стицање звања наставника на Универзитету у Београду

- Прилог 7.2а Одлука о изменама и допунама критеријума за стицање звања наставника на Универзитету у Београду

- Прилог 7.3. Правилник о студентском вредновању педагошког рада наставника и сарадника

- Прилог 7.3а. Образац анкете о вредновању педагошког рада наставника и сарадника на Универзитету

- Прилог 7.4. Анализа радне групе Студентског парламента Универзитета у Београду за потребе припреме извештаја о самовредновању

2.2.8.

Стандард 8: Квалитет студената

Квалитет студената се обезбеђује селекцијом студената на унапред прописан и јаван начин, оцењивањем студената током рада у настави, перманентним праћењем и проверавањем резултата оцењивања и пролазности студената и предузимањем одговарајућих мера у случају пропуста.

а) Опис стања, анализа и процена квалитета студената

Сходно одредбама Закона о високом образовању, Универзитет расписује обједињени конкурс за све студијске програме који се реализују на Универзитету и факултетима у његовом саставу, свих врста и степена наставе, најмање пет месеци пре почетка школске године. Конкурс садржи све податке о броју кандидата који се уписују на сваки студијски програм (одвојене су буџетске и квоте студената који се сами финансирају), дефинисани су општи услови и термини уписа. Већина факултета припремају много детаљније информације о условима, терминима за све фазе уписа. Сви подаци, у складу са законима предвиђеним ограничењима и условима (са којима сва лица која се пријаве на конкурс исказују своју сагласност потписивањем одређених докумената), доступни су и јавно објављени на огласним таблама и веб страницама факултета.

Последњих година, одређени број факултета током целе године, спроводи промотивне и акције информисања средњошколаца о могућностима, повољностима и предностима студирања баш њихових студијских програма. Универзитет и преко свога сајта, али и коришћењем друштвених мрежа и платформи обавештава јавност о студијским програмима које организује. Оваква обједињена и комбинована активност донела је одређене резултате и повећала интересовање средњошколаца за упис на наш Универзитет. На основу анализе урађене од стране Студенског парламента, закључено је да најбољи квалитет промоције имају факултети природно-математичке групације што је последњих година резултовало повећањем заинтересованости средњошколаца за ове факултете. Промоција се вршила током целе године кроз сајам науке, ноћ истраживача и сличне манифестације едукативно-забавног карактера. Квалитетну промоције имају факултети техничко-технолошке групације, али постоји места за знатно побољшање. Остале две групације имају константно добар одзив студената па им промоција није неопходна.

Универзитет и сви факултети у његовом саставу су поступак и процедуре уписа на студијске програме свих нивоа су дефинисали одговарајућим правилницима (**Прилог 8.1.**). Слично, постоје и правилници који дефинишу наставни процес (нпр. Правилник о студирању), процес провере знања и оцењивања на испитима (**Прилог 8.3.**). Последњих година, Сенат је донео одређене одлуке на основу којих се прати пролазности на испитима мања од 30 %, али и Правилник о вредновању ваннаставних активности студената (**Прилог 8.4.**) као и Правилник о награђивању најбољих студената (**Прилог 8.6.**).

Универзитет у Београду и даље примењује принцип уписа студената на основу резултата остварених на претходном нивоу наставе и резултата остварених на пријемном испиту; само поједини факултети врше проверу одређених склоности и способности, где је то примерено. Све информације о пријемном испиту, оствареним резултатима, бодовању и рангирању студената су доступни у електронској и писаној форми. Прелиминарне и коначне ранг листе достављају се Универзитету и по објављивању, факултети приступају упису. За потпуни увид у податке (од листе пријављених кандидата, коначних листа и листа уписаних студената са пратећим подацима) и информисаност Универзитета, неопходно је омогућити сталну повезаност и комуникацију ректората и студенских служби факултета преко веб сервиса, што нажалост још увек није у потпуности могуће. Оваква ситуација значајно отежава праћење и правовремено информисање о спровођењу конкурса. И даље стављање у пуну функционалност и примену информационог система на Универзитету представља значајни предуслов за потребну интергацију.

За потребе припреме овог извештаја, Студентски парламент је извршио детаљно анкетање студената Универзитета, између осталог и о пријемном испиту. Један сегмент обрађених података је анализиран и ова анализа је прикључена овом стандарду (Прилог 8.2.). Студенти сматрају да је најозбиљнији проблем око пријемног испита је што на готово половини факултета Универзитета у Београду пријемним испитом није обухваћен неопходни ниво знања за наставак студија, а на чак 65% факултета студенти сматрају да резултати пријемног испита не приказују адекватно предзнање студената. Лакши и мање захтеван пријемни испит на појединим факултетима има значајан утицај на квалитета студената, што се касније одражава на ниску пролазност на испитима и одустајању студената од факултета већ на првој години студија. Постоји реална опасност да све наведено, заједно са постојећим системом финансирања факултета, може утицати на квалитет наставног процеса и критеријуме оцењивања на појединим студијским програмима, а због потребе задржавања одређеног броја студената, пре свега оних који су финансирани из буџета.

Иако је организовање уписа на основне академске студије најобимнији посао (око 15 000 студената се уписује сваке школске године у прву годину студија), слична процедура уписа се спроводи и на вишим степенима наставе. Упис у студијске програме другог (специјалистичке академске студије) и трећег степена наставе (докторске академске студије), најчешће, не садржи обавезе полагања пријемног испита. Поред дефинисања одређених предуслова, најчешће успеха на студијским програмима претходног нивоа наставе, често се као критеријуми за вредновање кандидата срећу и мотивациона писма, разговор са кандидатом и сл. Ова додатна тражења је неопходно додатно и јасније дефинисати и Универзитет улаже напоре да се јасније дефинишу правила вредновања и одлучивања по овим критеријумима.

Детаљно је описан поступак уписа на студијске програме који се реализују на Универзитету и факултетима у његовом саставу јер је управо ова активност и један од најзначајнијих интегративних функција самосталне високошколске установе. Такође, правилан и добар одабир кандидата и њихов упис на прву годину студијских програма значајан је за квалитет студената, а, делимично, и наставног процеса који следи.

Иначе, већина факултета има формиране комисије за праћење и унапређење квалитета наставе које заједно са представницима студената прикупљају податке и анализирају успешност студената и наставног процеса, те врше корекције и измене појединих предмета (однос предиспитних и испитних обавеза, измена литературе, начин извођења провере знања и сл.) и студијских програма. За студијске програме који се реализују при ректорату, Веће за студије при универзитету, периодично, обавља и ову функцију, а одређени референти одговорно ажурирају све податке о студентима, студијским програмима и календару наставе и обавезама студената. Анализа Студентског парламента указује да корективне мере за ниску пролазност постоје на мање од једне трећине факултета, овде треба напоменути да постоји одређен број факултета који нема проблем са пролазношћу мањом од 30%. Уобичајне корективне мере су разговор декана или продекана за наставу са предметним професором, али постоје и примери на изузетно малом броју факултета где се корективна мера огледа у смањењу плате или промени професора. На 77% факултета студентски представници имају увид у пролазност по предметима (најбоља ситуација је на техничко-технолошкој групацији). Студенти сматрају да анкета о квалитету наставе треба да буде прилагођена факултету. Такође, тврде да се анкета не обавља сваке године, а на неким факултетима се не обавља уопште. Сматрају да овде постоји простор за побољшање; нпр. неке студентске анкете су у електронском облику, неке су у писаном облику, али не постоји стандардизација ових анкета. Постоје и позитивни примери модификације универзитетске анкете за специфичности појединих факултета. Студентски представници су утицај студентске анкете оценили са просечном оценом од 1,85 од 5, где је оцена 1 без утицаја, а оцена 5 са највишим утицајем.

Оно на чему треба стално инсистирати је ажурирање свих података о студијском програму, картонима предмета, наставним активностима, календару и распореду наставе, свакодневних

техничких и организационих информација, испитима и сл. Студенти су функционалност сајтова Универзитета и факултета у његовом саставу оцењена са 3.5 од 5, исту оцену има и ажурност сајтова факултета. На две трећине факултета постоји електронски индекс где предњаче факултети био-медицинске и природно-математичке групације. Електронска пријава испита је могућа на 70% факултета. На 75% факултета постоји могућност да се унапред виде процедуре и критеријуми за оцењивање на изабраним курсевима. На нешто мање од две трећине факултета постоје сајтови или форуми студентских организација или студентских представника. Распоред испита на почетку године доступан је на 37% факултета. Значи да и даље треба радити на редовном ажурирању сајтова, већем броју информација јер само на овај начин ће се постићи да сваки студент може да буде упознат са свим информацијама неопходним за његово активно учешће у наставном процесу.

Само у одређеним сегментима, а не у потпуности, Универзитет је успео да прикупља и анализира податке са факултета о наставном процесу, успеху студената, пролазности, оценама, успеху на нивоу сваке генерације студената и слично. Одређени подаци о анализима могу се видети на сајту....

Овакви подаци ће у потпуности моћи да буду сагледани успостављањем електронске евиденције о сваком студенту и потпуном интеграцијом информационог система на Универзитету. Такође, оваква пракса ће омогућити брже и ефикасније издавање диплома, што у овом тренутку, још увек није на задовољавајућем и потребном нивоу.

Присуство студената је, у складу са Законом, обезбеђено у свим телима факултета и Универзитета која одлучују и припремају предлоге студијских програма или раде анализу наставног процеса. Углавном су студенти делегирани од стране студентских парламената иако на факултетима раде и друге организације студената. Њихово стварно учешће и допринос процесима је различит и зависи од различитих фактора (личних, организационих и сл.). Ако се шире посматрају права и једнакост студената, онда треба указати на закључке радне групе Студентског парламента да суштински једнакост и равноправност студената јесте загарантована. Случајеви различитих дискриминација на Универзитету су ретки. Најчешћа дискриминација је на основу пола, која је примећена на четвртини факултета, мада треба узети у обзир да су то углавном само појединачни случајеви.

Студенти остварују и друге облике студентског организовања и различитих активности. Као позитивно, може се сматрати усвајање правилника којима су вредноване различите ваннаставне активности студената Универзитета у Београду (**Прилог 8.4.**).

Треба назначити да је међу првим документима после усвајања новог Закона о високом образовању, усвојен и правилник којим је дефинисана дисциплинска одговорност студената (**Прилог 8.5.**). Релативно често се примењује, а многи сматрају да не пружа могућност за нијансирано и дозирано кажњавање студената у складу са тежином њиховог преступа. Углавном се примењује код неправилности приликом полагања испита. Треба да буде дорађен у наредном периоду.

Универзитет у Београду додељује годишње награде најбољим студентима са сваког факултета у његовом саставу, као и награде за најбоље научноистраживачке радове студената (**Прилог 8.6.**). Такође, треба нагласити да се из средстава задужбина сваке године додели преко две стотине стипендија, једнократних помоћи, помоћи за лечење и сл. Све ово, награђивање добрих студената и помоћ студентима који су слабијег материјалног или здравственог стања, указује на одговорно понашање Универзитета у Београду према својим студентима и бригу за њихово здравље и успешно студирање. Детаљнији оподаци су дати у оквиру Стандарда 11.

Такође, треба напоменути да је први пут, најстарији српски универзитет рангиран и у једном од научних поља – математици и то између 101. и 150. места на свету.

S	Постојање и придржавање процедура објављивања конкурса и уписа студената
W	Податке о студентима, Универзитет прикупља само у одређеним сегментима, незавршена реформа, непоштовање ЗОВО, немогућност факултета да поставе одговарајуће критеријуме за пријем студената због тренутног начина финансирања, спуштање критеријума због повећања пролазности
O	Обезбедити веће учешће студената у свим телима факултета, промена система финансирања по буџетском студенту, боља сарадња са привредним субјектима и бољи увид у тржиште рада
T	Упис нових студената без потребног предзнања, фиксирани уписне квоте, без могућности промене, губљење финансија без довољног броја студената

б) SWOT анализа

Елементи анализе		
Процедура пријема студената	S	Јасно дефинисана процедура пријема студената кроз полагање пријемног испита
	W	Број уписаних студената већи је од дозвољене квоте, уписи мимо процедуре, прелаки пријемни на неким факултетима
	O	Стриктно придржавање правила спровођења уписа студената
	T	Постојање притиска за пријем студената који не испуњавају критеријуме
Једнакост и равноправност студената, укључујући и студенте са посебним потребама	S	Сви студенти имају иста права и могућности
	W	Не постоје прилази и лифтови за студенте са посебним потребама
	O	Обезбеђивање одговарајућих услова за студирање студената са посебним потребама
	T	Недостатак средстава за обезбеђивање равноправних услова
Рад на планирању и развоју каријере студената	S	Постоје центри за развој каријере студената (Универзитетски центар).
	W	Недовољна информисаност студената о активностима које пружају центри универзитетски центар је нефункционалан и непотребан
	O	Сарадња са будућим послодавцима и боље представљање активности центра.направити ове центре на факултетима, добијање података са бироа за запошљавање
	T	Ограничена средства за реализацију различитих пројеката
Доступност информација о студијама	S	Информације су доступне на сајтовима факултета
	W	Нису ажуриране информације о смеровима
	O	Проширити изворе информисања и на друштвене мреже, коришћење студентских сајтова/форума
	T	Услед неажурирања информација долази до непопуњености свих смерова
Доступност и транспарентност процедура и критеријума оцењивања	S	Критеријуми оцењивања су јавно доступни на сајтовима предмета у оквиру презентације предмета на већини факултета
	W	Када дође до промена у критеријумима оцењивања информације нису увек јавно доступне, промене се дешавају у току семестра
	O	Обезбедити да се критеријуми оцењивања утврђени на

		почетку године и јавно приказани не мењају у току године
	T	Поједини професори не уважавају јавне процедуре и критеријуме оцењивања
Коректност и професионалност наставника у процесу оцењивања	S	Прелазак на колоквијумско полагање испита омогућује већу објективност при оцењивању
	W	Поједини професори показују недостатак професионалности према одређеним студентима
	O	Обезбеђивање награде за најбоље оцењене професоре према анкетама
	T	Незаинтересованост појединих наставника да се прилагоде новом систему оцењивања – болоњи
Праћење и провера дистрибуције оцена	S	Кроз праћење квалитета наставе прати се и успех студената
	W	Незаинтересованост за увид у статистику
	O	Обезбедити јавну доступност статистичких података о оценама студената по предметима
	T	Недостатак утицаја података на процедуре и критеријуме оцењивања
Праћење пролазности студената по предметима, програмима и годинама и предузимање корективних мера	S	Постојање базе података о пролазности на нивоу предмета, студијског програма итд.
	W	Не предузимају се мере за побољшање успеха и пролазности студената
	O	Израда јединственог софтвера на нивоу Универзитета
	T	Излагање изван оквира законских одредби - пролазност мања од 30%
Студентско организовање и учествовање у одлучивању	S	У складу са законом обезбеђено је учешће студената у одлучивању која су од интереса за студенте
	W	Реална слабост је што се студенти не разумеју довољно у ЗОВО и прописе и не познају своја права, између осталог и право на одлучивање.
	O	Обезбеђивање већих новчаних средстава за реализовање студентских идеја и континуирану едукацију студентских представника у циљу осигуравања минимума стандарда за студентске лидере по стандардима СИГМУС пројекта
	T	Ограниченост у приближавању својих идеја и решења факултетским органима. Већа апатија и незаинтересованост студената за бављење студентским организовањем. Инертност факултета у укључивању и сарадњи са студентима, која утиче као демотивишући фактор.

ц) Предлог мера и активности за унапређење квалитета студената

- Континуирано осавремењавање студијских програма и усаглашавање ЕСПБ предмета са стварним оптерећењем студента.
- Унапређење наставног и процеса учења, повећање ефикасности рада наставника и студената
- Подизање квалитета и озбиљности пријемног испита ???
- Финализација јединственог информационог система на нивоу Универзитета.
- Факултети морају учинити додатне напоре како би информације на званичним сајтовима биле редовно ажуриране.
- Вођење електронске евиденције за сваког студента.
- Унапређење компетенција сарадника и наставника за реализацију болоњског наставног процеса.

- Прикупљање и анализа података о наставном процесу, пролазности и успеху студената на предметима, на испитном року, на нивоу школске године и сл.

д) Показатељи и прилози за стандард 8:

- Табела 8.1. Бодови остварени на пријемом испиту на факултетима у саставу Универзитета у Београду
- Табела 8.2. Број студената који су уписали текућу школску годину у односу на остварене ЕСПБ бодове (60, 37-60, мање од 37) по нивоима студија за студијске програме који се остварују на ВШУ у саставу Универзитета, у оквиру одређеног образовно-научног односно образовно-уметничког поља. Податке приказати за све високошколске установе у саставу Универзитета. – из Извештаја о АНАЛИЗА РЕЗУЛТАТА СТУДЕНАТА НА ОСНОВНИМ АКАДЕМСКИМ СТУДИЈАМАБУ ШКОЛСКОЈ 2008/2009. ГОДИНИ
- Табела 8.2а. Издвојени подаци - Број студената који су уписали текућу школску годину у односу на остварене ЕСПБ бодове (60, 37-60, мање од 37) по нивоима студија за студијске програме који се остварују на ВШУ у саставу Универзитета, у оквиру одређеног образовно-научног односно образовно-уметничког поља. Податке приказати за све високошколске установе у саставу Универзитета.
- Прилог 8.1. Правилник о упису студената на студијске програме Универзитета у Београду
- Прилог 8.2. Анализа радне групе Студентског парламента Универзитета у Београду за потребе припреме извештаја о самовредновању
- Прилог 8.3. Правилник о полагању испита и оцењивању на испиту
- Прилог 8.3а. Измене и допуне Правилника о полагању испита и оцењивању на испиту
- Прилог 8.4. Правилник о вредновању ваннаставних активности студената.
- Прилог 8.5. Правилник о дисциплинској одговорности студента
- Прилог 8.6. Правилник о награђивању најбољих студената

2.2.9.

Стандард 9: Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса

Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса се обезбеђује доношењем и спровођењем одговарајућег подзаконског акта.

а) Опис стања, анализа и процена квалитета уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса

Највећи део издавачке делатности Универзитета у Београду, одвија се преко активности факултета. Издавачка делатност Универзитета, сагледавано кроз ректорат, односи се на основна издања информатора о установи и сличних публикација за пригодне потребе (прославе, годишњице, конференције и сл.).

Факултети на различите начине организују издавачку делатност; преко центара или преко комисија. Центри појединих факултета имају изузетно развијену делатност која се не односи само на уџбеничку литературу него и на издавање превода стручних књига и уџбеника и других публикација из професионалне и научне делатности (нпр. Правни факултет, Економски факултет, Факултет политичких наука). Издавачка делатност на већини факултета, ипак је повезана са публикацијама које припремају запослени за потребе наставног процеса.

У циљу обезбеђења квалитета уџбеника и друге наставне литературе, Универзитет је донео *Правилник о наставној литератури (Прилог 9.1.)* којим је дефинисао наставну и другу литературу као и помоћну литературу, утврдио минимум стандарда квалитета предметног уџбеника и прописао обавезу провере квалитета уџбеника, а факултетима је оставио да својим актима ближе уреде ову материју и донесу и додатне стандарде за уџбенике и другу наставну литературу. Факултети су после 2008. године додатно разрадили стандарде, поступке и процедуре у оквиру издавачке делатности. Овакав приступ је, само делимично, уједначио изглед и садржај уџбеника на Универзитету, али сада треба наставити са започетим активностима и кренути у наредну фазу уједначавања наставне литературе. У наредном периоду треба успоставити одговарајуће механизме праћења и процене квалитета уџбеничке литературе (садржај, структура, тачност и савременост података, стил, обим).

Иако не у потпуности, већина факултета има потребну наставну литературу за студијске програме и предмете које реализују. Она подразумева, као што је речено, или сопствене наслове или се студентима предлажу уџбеници домаћих и страних аутора. Треба закључити да је е-издаваштво и даље недовољно искоришћено и да пружа велике могућности са мање уложених средстава нарочито са аспекта уџбеничке литературе.

Универзитетска библиотека „Светозар Марковић“ која је основана 1921. године (Булевар краља Александра 71), је у саставу Универзитета. Оваким активностима доприноси и формирање Одбора за универзитетски библиотечки систем (**Прилог 9.3.**) од стране Сената. Области рада овог Одбора су: дефинисање стратегије развоја универзитетског библиотечког система и надзор и праћење функционисања и развој универзитетског библиотечког система.

Последњих година, Библиотека сада располаже укупним простором од 7200 метара квадратних, од којих је студентима намењен простор од 1500 метара квадратних и радно време Библиотеке је прилагођено студентима (од 8-20 часова). Библиотека располаже са око 300.000 књига на српском језику, 320.000 периодика на српском, 450.000 књига на страном језику и 480.000 периодика на страном језику. Од укупно 108 запослених у Библиотеци, 10 је са научним и академским звањима и 44 са ВСС.

Универзитетска библиотекa, уједињује и координише активности факултетских библиотека.

Факултетске библиотеке постепено проширују број наслова и примерака које користе студенти и запослени за наставни процес и процес учења, али и за потребе научноистраживачког рада. На основу извештаја факултета, може се закључити да факултети у погледу простора за библиотеке и читаонице, затим у погледу броја запослених на библиотечким пословима, као и у погледу радног времена и доступности њихових услуга испуњавају захтеве и стандарде дефинисане кроз процес националне акредитације.

Информатички ресурси Универзитета, факултета у његовом саставу и других организационих јединица су на задовољавајућем нивоу, уопштено гледано. Последњих година, информатичка опрема се набавља и обнавља, значајним делом из средстава ТЕМПУС пројеката, али и из средстава националних пројеката, кроз донације и сл.

Рачунски центар који је основан 1991. године, у саставу је Универзитета (РЦУБ) који организује и одржава академску рачунарску мрежу. Преко студентских налога свим студентима је омогућен приступ интернету, а обезбеђен је и простор од 50 метара квадратних (од укупних 440 м²) намењен студентима.

Као што је и речено, највећи број факултета и института располаже квалитетном ИТ инфраструктуром. Факултети су организовали и обезбедили простор и опрему за интернет сале за студенте, читаонице и сличне просторе за наставне и ваннаставне активности студената, најмање у оном обиму како то захтевају стандарди акредитације. Углавном сви факултети су протеклих година, највише и радили на сређивању простора, набавке опреме и организацију рачунарских учионица на наставу и вежбе у складу са савременим приступом наставном процесу.

Генерално посматрано, решавање проблема редовног финансирања, али и организованијег приступа на нивоу целог Универзитета, треба да повећа обим и квалитет издавачке делатности; редовно финансирање би омогућило планирање активности, обимнију, бољу и квалитетнију реализацију. Такође, боље финансирање, али и обједињавање ресурса, заједничке активности, унапређење квалитета услуга (простор, време, кадрови, доступност) свакако би допринело бољем раду и већој искористивости библиотекa и читаоница на Универзитету и факултетима у његовом саставу.

S	Богат библиотечки фонд и квалитетна ИТ структура
W	Непостојање литературе за све студијске програме и предмете
O	Унапредити издавачку делатност кроз аспекте е-издаваштва
T	Недостатак средстава и нередовно финансирање

б) SWOT анализа

Елементи анализе		
Постојање општег акта о уџбеницима и поступање по њему	S	Правилник о наставној литератури
	W	Одступање од захтева правилника
	O	Систематско праћење и контрола примене правилника и донетих стандарда
	T	Недостатак спољне контроле
Структуру и обим библиотечког фонда Универзитета	S	Велика разноврсност библиотечког фонда
	W	Преовлађују старија издања
	O	Налажење системског решења за обнављање библиотечког фонда
	T	Ограничена средства за набавку нових књига

Постојање информатичких ресурса	S	Одлична опремљеност рачунарима и интернет мрежом
	W	Слаб wireless домет
	O	Увођење мултимедијалне опреме
	T	Недостатак средстава за улагање у нову опрему и текуће одржавање
Број и стручну спрему запослених у библиотеци и другим релевантним службама на Универзитету	S	Одговарајућа стручна спрема и број запослених у библиотеци
	W	Одређен број запослених није завршило студије из области библиотекарства
	O	Обезбедити бољу сарадњу запослених у библиотеци и студената библиотекарства на пракси
	T	Мала издвајања из буџета за стручна усавршавања у библиотеци
Адекватност услова за рад	S	Библиотека има неколико врста читаоница
	W	Ограниченост времена коришћења интернета у случају гужве
	O	Увођење паметних читаоница
	T	Недостатак средстава за модернизацију простора

ц) Предлог мера и активности за унапређење квалитета уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса

- Преко Универзитетске библиотеке унапредити рад факултетских библиотека, побољшати услуге и сервисе, повећати асортиман књига и број примерака да би студенти лакше могли да дођу до потребне литературе.
- Набавити и користити напредне базе података и за потребе наставе и науке.
- Унапредити механизме праћења и унапређења квалитета уџбеничке литературе.
- Унапредити издавачку делатност и кроз аспекте е-издаваштва.
- Радити системски на сталном иновирању и побољшању техничке основе и информатичког знање наставног и ненаставног особља на Универзитету и побољшати комуникацију преко веб-сервиса.

д) Показатељи и прилози за стандард 9:

- [Прилог 9.1 Општи акт о уџбеницима.](#)

- [Прилог 9.3. Одлука Сената о формирање Одбора за универзитетски библиотечки систем](#)

2.2.10.

Стандард 10: Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке

Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке се обезбеђује утврђивањем надлежности и одговорности органа управљања и јединица за ненаставну подршку и перманентним праћењем и провером њиховог рада.

А) Опис стања, анализа и процена квалитета управљања високошколском установом и квалитета ненаставне подршке

Статутом Универзитета и другим општим актима су дефинисане основне надлежности органа пословођења, органа управљања, стручних органа и тела, комисија и Студентског парламента. Ови документи су усклађени са важећим Законом о високом образовању. У складу са препорукама и плановима сагледаним у претходном Извештају о самовредновању Универзитета, сада су, решењем ректора, боље дефинисани послови, дужности и обавезе ресорних проректора.

На сличан начин ова питања (пословођење, управљање, административно-технички послови, рад стручних органа, тела и комисија) регулисана су и уређена и на факултетима, односно другим организационим јединицама Универзитета. Такође, слични проблеми уједначавања процедура и поступака уочавају се и у свакој појединачној организационој јединици Универзитета.

Последњих година, а после 2008. год. Универзитет је акредитовао 11 програма мастер академских студија и докторских академских студија као мултидисциплинарне програме и ови програми се изводе у оквиру зграде ректората. Административни послови, организација и реализација наставе представљају додатно оптерећење и са аспекта простора, недовољног административног особља и отерећења техничког особља. С друге стране, управо овакви програми представљају значајни напредак у суштинској интеграцији Универзитета у Београду и коришћења богатих стручних, научних и кадровских потенцијала нашег Универзитета у организацији комплексних мулти и интердисциплинарних програма.

Такође, последњих година основан је значајан број центара Универзитета у Београду, а у складу са познатим потребама савремених универзитета. Само делимично, ови центри су у протеклом периоду остварили своју функцију. У наредном периоду, неопходно је у потпуности дефинисати улогу и функцију, организацију ових организационих јединица, можда извршити одређене реорганизације и дефинисати професионалну структуру и број потребних сарадника који би обезбедили ефикасно функционисање и допринос ових центара.

Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних места у Стручној служби и центрима УБ утврђена је унутрашња организација, односно делокруг рада стручних служби и центара, стручни, административно-технички послови које обављају, услови и број извршилаца, а уређен је сваке организационе јединица. И даље се осећа потреба да се организација, послови и обавезе Универзитета, а у складу са његовом интергративном функцијом дефинисаном Законом, још боље одреде, уреде, систематизују и уједначе, ради побољшања ефикасности рада, а кроз успостављање јединственог система квалитета у оквиру Универзитета и у оквиру свих његових организационих јединица.

Услови и поступак заснивања радног односа и напредовања ненаставног особља утврђују се одговарајућим правилницима високошколске установе и доступни су јавности, а број извршилаца за поједине послове је, најчешће, усаглашен са минималним бројем предвиђеним Законом и стандардима. Финансијска могућност Универзитета као и отпори за новом организацијом, је таква да се не може обезбедити одговарајући број извршилаца за поједине

послове у оквиру стручних служби и центара што значајно отежава рад и, донекле, утиче и на ефикасност служби, квалитет и правовременост обављених послова. И поред одређених напора који су чињени протеклих година да се стање побољша, тренутни прописи и процедуре успостављене у оквиру установа чији је оснивач Република додатно отежавају рад Универзитета и значајно утичу на реализацију основне делатности и кроз ограничено ангажовање наставног особља, као и кроз број ненаставних радника на Универзитету. Недостају средства и за едукацију административног особља што, да се само задржимо на примеру примене и коришћења информационог система и постојећих web сервиса, значајно отежава рад, доступност података, транспарентност и утиче на степен интегрисаности Универзитета. Сасвим се сигурна да се мора радити и на професионалном усавршавању сваке категорије запослених на Универзитету и када се говори о руководећим кадровима, када се говори о наставним радницима и ненаставним радницима свих категорија. Без оспособљених и компетентних извршилаца не може се очкивати добар квалитет послова које Универзитет обавља.

За сада је на Универзитету, као целини, само делимично дефинисан и успостављен систем квалитета, као и механизми за управљањем система квалитета и Универзитета као целини и појединачних организационих јединица Универзитета. На овим пословима треба интензивно радити у наредном периоду. Кроз дефинисање послова (заједничких за све организационе јединице, или оне који су карактеристични за поједине организационе јединице), дефинисање уједначених процедура и поступака за сваки посао и услугу коју универзитета пружа, као и одговарајућих мера за праћење и процену рада сваког појединца у домену његових радних задатака, као и личног осећаја задовољства сопственим учинком и организацијом у средини у којој појединац ради биће могуће систематично пратити и унапређивати процес рада Универзитета.

Праћење и процена рада наставног и ненаставног особља на Универзитету и у организационим јединицама, као и праћење рада пословодних и извршних органа организовано кроз спорадичне анкете и повремене процене.

S	Универзитет је акредитовао 11 програма мастер академских студија и докторских академских програма као мултидисциплинарне програме
W	На Универзитету, као целини, само делимично дефинисан и успостављен систем квалитета и механизми за управљањем система квалитета
O	У потпуности дефинисати улогу и функцију, организацију ових организационих јединица и извршити одређене реорганизације и дефинисати професионалну структуру и број сарадника
T	Финансијска могућност Универзитета не може обезбедити довољан број извршилаца за послове у оквиру стручних служби што значајно отежава рад

б) SWOT анализа

Елементи анализе		
Дефинисаност надлежности органа управљања, пословођења и стручних органа	S	Надлежност свих органа је дефинисана Статутом и др.
	W	Проблем уједначавања процедура и поступака
	O	Дефинисаност у оквиру свих организационих јединица
	T	Промене закона о образовању
Организациона структура Универзитета	S	Правилницима о унутрашњој организацији је дефинисана
	W	Недовољна комуникација појединих органа

	O	Joш детаљније уредити организацију, послове и обавезе Универзитета
	T	Промена закона утиче на структуру организације Универзитета
Праћење и оцењивање квалитета управљања установом, уз мере за унапређење	S	Систем квалитета је успостављен у појединим деловима Универзитета
	W	Не ради се интензивно на овим пословима
	O	Попис послова у оквиру делатности Универзитета и успостављање
	T	Контрола од стране спољних организација
Праћење и оцењивање квалитета рада стручних служби и ненаставног особља Универзитета	S	Постоје анкете за процене
	W	Праћење и процена рада наставног и ненаставног особља на Универзитету
	O	Успостављање јединствених процедура праћења и процене рада од
	T	Недовољно средстава за финансирање особља
Перманентно усавршавање и образовање ненаставног особља	S	Организује се усавршавање особља кроз семинаре и курсеве
	W	Нередовно често организовање усавршавања
	O	Планирање континуиране професионалне едукације за сваку категорију
	T	Недостају средства и за едукацију административног особља

ц) Предлог мера и активности за унапређење квалитета управљања високошколском установом и квалитета ненаставне подршке

- Попис послова у оквиру делатности Универзитета и успостављање јединствених процедура за њихово обављање у свим организационим јединицама;
- Успостављање јединствених процедура праћења и процене рада органа, тела, служби и појединаца;
- Обезбеђење средстава за запошљавање довољног броја извршилаца (наставних радника, научних радника, ненаставних радника) за сваки сегмент делатности Универзитета
- Обезбеђење боље ефикасности рада
- Планирање континуиране професионалне едукације за сваку категорију запослених

д) Показатељи и прилози за стандард 10:

- [Табела 10.1. Списак ненаставних радника стално запослених на Универзитету у оквиру одговарајућих организационих јединица](#)
- [Табела 10.2. Број ненаставних радника стално запослених у високошколским установама у саставу Универзитета.](#)
- [Прилог 10.1. Шематска организациона структура Универзитета – саставни делови](#)
- [Прилог 10.1а. Шематска организациона структура Универзитета – систем управљања](#)
- [Прилог 10.1б. Шематска организациона структура стручних служби и центара Универзитета](#)

2.2.11.

Стандард 11: Квалитет простора и опреме

Квалитет простора и опреме се обезбеђује кроз њихов адекватан обим и структуру.

а) Опис стања, анализа и процена квалитета простора и опреме

Ректорат Универзитета у Београду налази се у згради Капетан Мишиног здања на Студентском тргу број 1. у Београду. Ова зграда је последњих 150 година седиште високошколске наставе у Србији. Укупна површина овог простора износи 3672 квадратна метра, од чега ректорат користи око 2660 квадратних метара. Остали део зграде користе два факултета Универзитета, Филолошки факултет и Филозофски факултет. Ове године, 2013., започели су послови реновирања фасаде овог здања, изградње лифта (унутрашња, дворишна страна) што ће побољшати доступност свих просторија и преуређење таванског простора у делу зграде који је позициониран ка Студентском тргу. У овом простору планирана је изградња одређеног учioniчког простора, канцеларија и сала за састанке што ће обезбедити додатних 340 квадратних метара простора. Грађевински радови су делом финансирани из ИПА фондова, односно из пројекта познатог под назива ХЕТИП.

У саставу Универзитета је 31 факултет, који располажу са укупно 498.695,66 квадратних метара простора (**Табела 11.2.**). Такође, у саставу Универзитета је и 11 института који располажу са укупно 85.355,55 квадратних метара простора.

Када се саберу подаци о простору факултета, института, центара, библиотеке и ректората Универзитет активно користи око 595.000 квадратних метара простора (**Табела 11.1.**).

Универзитет је пре Другог светског рата имао укупно 75 задужбина и фондова, али је у току рата имовина универзитетских задужбина претрпела велике штете (бројне зграде су срушене, другима је опала вредност, а новчани фондови су се гасили због обезвређивања новца). Универзитет је до сада обновио рад 17 задужбина и фондација. Све задужбине и фондација су регистроване у АПР-у, Савет Универзитета је именовано чланове Одбора задужбина/фондација и отворени су рачуни у банкама (**Прилог 11.1.**). Како имовина свих задужбина и фондација није враћена, приход остварује само 12 задужбина и фондација и из тих средстава се остварују циљеви и финансирају студенти, тако да је у школској 2012/2013. години исплаћено 113 стипендија, 17 награда, 72 материјалне помоћи, три партиципације школарина и једна награда професору факултета за најбоље научно дело. Из средстава задужбина и фондација, за школску 2012/2013. годину, у складу са циљевима исплаћено је 15.372.000,00 динара нето (**Прилог 11.2.**). Сигурно је да треба сагледати могућност за боље коришћење средстава фондација, рад на повећању броја стипендија и помоћи студентима треба наставити. Такође, ове активности треба на одговарајући начин презентовати како студентима, потенцијалним корисницима, тако и широј јавности.

Већина факултета и института у саставу Универзитета има одговарајући простор за обављање наставног процеса. У најтежој је ситуацији Биолошки факултет који и даље није напредовао са решавањем проблема наставка изградње зграде. Један факултет и један институт немају решене имовинско/правне односе за простор који користе. Ради успешног обављања своје основне делатности 9 факултета и 1 институт изнајмљују додатни простор, а 5 факултета и 1 институт користе простор других чланица Универзитета. Само један факултет нема одговарајући простор за библиотеку.

После 2008. године 10 факултета и 3 института су повећали своје просторне капацитете. Сви

факултети и институти у саставу Универзитета располажу потребном опремом за реализацију своје делатности (наставне, научне,...) на задовољавајући начин. После 2008. године 20 факултета и 3 института су реализовали значајне набавке и иновирање опреме. Боље искоришћавање постојеће опреме (свих врста и категорија) може довести до значајно бољих резултата наставне и научне делатности на Универзитету. Зато је потребно направити попис и евиденцију ових добара (нпр. многи факултети имају припремљен попис и каталоге опреме коју поседују) и на нивоу Универзитета формирати одређена радна тела која би припремила одговарајуће акционе планове.

Савремену опрему, потребан софтвер и одговарајући простор за електронско учење има 16 факултета у саставу Универзитета. Иначе тачан списак електронске опреме на Универзитету и свим његовим деловима није доступан.

S	Већина факултета и института у саставу Универзитета има адекватан простор и опрему за обављање наставног процеса
W	Један факултет нема одговарајући простор за библиотеку
O	Унапређење финансирања Универзитета од стране оснивача у области текућег и инвестиционог одржавања простора и опреме
T	Мањак фондова и задужбина за стипендирање студената и научног рада

б) SWOT анализа

Елементи анализе		
Примереност просторних капацитета	S	Већина факултета има обезбеђене просторне капацитете за обављање наставне делатности
	W	Један факултет нема одговарајући простор за библиотеку
	O	Изградња нових и реорганизација постојећих простора
	T	Нерешени имовинско правни односи за простор који се користи
Адекватност и савременост техничке, лабораторијске и остале опреме	S	Наставни процеси су потпомогнути савременом опремом
	W	На половини факултета није обезбеђена опрема за електронско учење
	O	Направити концепт континуираног осавремењивања опреме
	T	Недостатак финансијских средстава за набавку савремене техничке, лабораторијске и остале опреме
Праћење и усклађивање просторних капацитета и опреме са потребама наставног процеса и бројем студената	S	Од 2008. године је 10 факултета и 3 института повећало своје просторне капацитете
	W	Поједини факултети просторни капацитети не могу да приме све студенте на одређено предавање
	O	Реорганизација коришћења простора
	T	Факултети су простирно ограничени и не могу се проширивати без обзира на потребе
Приступ информацијама у електронском облику	S	Савремена опрема обезбеђује приступ различитим информацијама у електронском облику, основу представља сајт
	W	Информације нису ажуриране и потпуне
	O	Обезбедити систем појединачних профила за сваког студента и његов целокупни учинак
	T	Заштита електронских података

ц) Предлог мера и активности за унапређење квалитета простора и опреме

- Унапређење финансирања Универзитета од стране оснивача у области текућег и инвестиционог одржавања простора и опреме.
- Враћање задужбина и легата у власништво Универзитета.
- Изградња нових и реорганизација постојећих простора.
- Унапређење интегративних функција на нивоу Универзитета и боље коришћење постојећег простора и опреме Универзитета, факултета у његовом саставу и осталих организационих целина.

д) Показатељи и прилози за стандард 11:

- [Табела 11.1. Укупна површина у власништву Универзитета и изнајмљени простор](#)
- [Табела 11.2. Укупна површина простора у власништву високошколских установа у саставу Универзитета и изнајмљени простор](#)
- [Прилог 11.1. Подаци о задужбинама и фондацијама Универзитета](#)
- [Прилог 11.2. Подаци о стипендијама и наградама студентима Универзитета](#)
- [Прилог 11.3. Листа опреме на Универзитету која се користи за научноистраживачки, уметнички и стручни рад](#)
- [Прилог 11.3а. Листа опреме Медицинског факултета](#)
- [Прилог 11.3б. Листа опреме Физичког факултета](#)
- [Прилог 11.3ц. Листа опреме Филозофског факултета](#)

2.2.12.

Стандард 12: Финансирање

Квалитет финансирања високошколске установе обезбеђује се кроз квалитет извора финансирања, финансијско планирање и транспарентност у употреби финансијских средстава, што доводи до финансијске стабилности у дугом року.

а) Опис стања, анализа и процена финансирања

Универзитет у Београду и јединице у његовом саставу остварују приходе из више извора.

Основни извор финансирања су средства из буџета РС, која се обезбеђују у складу са Уредбом и другим прописима. Држава међутим, не испуњава своје обавезе по основу ових аката, што има за последицу да је високо образовање пало на ниво од 0.3% учешћа у бруто домаћем производу, уместо да већ у 2008.години достигне планираних 1%. Факултети у оквиру образовне делатности остварују и сопствени приход од школарина самофинансирајућих студената, а у оквиру научно-истраживачке делатности, од сарадње са привредом и научноистраживачких пројеката које финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја.

Средства из буџета учествују у покрићу материјалних трошкова основне делатности само у проценту у коме ова средства учествују у укупним приходима, а често и знатно мање, па преостали део материјалних трошкова факултети покривају из сопствених прихода. Научни институти у саставу Универзитета финансирају се само из пројеката преко Министарства просвете, науке и технолошког развоја и сарадње са привредом.

Постоји стални проблем у систему финансирања заједничких служби на нивоу Универзитета. Наиме, заједничке службе се финансирају према Уредби која је донета у време када је Универзитет у Београду био мање интегрисан, па није постојала потреба за значајнијим обимом заједничких служби.

б) SWOT анализа

Елементи анализе		
Извори финансирања	S	Више извора којима се остварују приходи
	W	Део трошкова факултети покривају из сопствених прихода
	O	Повећање процента издвајања из буџета
	T	Недовољно издвајање из буџета за високо образовање
Дугорочно обезбеђење финансијских средстава	S	Основни извор финансирања су средства из буџета РС
	W	Мањак финансијских средстава за рад факултета
	O	Укључивање других спољних извора финансирања
	T	Држава не испуњава своје обавезе по основу финансирања из буџета
Јавност начина употребе финансијских средстава	S	Обавезна израда финансијског плана и извештаја о финансијском пословању Универзитета

	W	Одступање од усвојених протокола финансирања
	O	Анализа одступања планираних трошкова од остварених трошкова
	T	Недовољна транспарентност намене средстава

ц) Предлог мера и активности за унапређење квалитета финансирања

- Неодложно приступити реализацији Стратегије образовања, посебно дела који се односи на високо образовање
- Реализовати законску обавезу Владе да са Универзитетом склапа уговор о годишњем финансирању.
- Из законске регулативе елиминисати сва решења која спречавају факултете да на тржишту услуга остваре приходе.
- Разрадити систем финансијске одговорности буџетских студената у случају неиспуњавања законом предвиђених обавеза у оквиру студија.

д) Показатељи и прилози за стандард 12:

- [Прилог 12.1. Финансијски план Универзитета](#)

- [Прилог 12.2. Финансијски извештај за претходну школску годину](#)

2.2.13.

Стандард 13: Улога студената у самовредновању и провери квалитета

Високошколске установе обезбеђују значајну улогу студената у процесу обезбеђења квалитета, и то кроз рад студентских организација и студентских представника у телима високошколске установе, као и кроз анкетирање студената о квалитету високошколске установе.

а) Опис стања, анализа и процена улоге студената у самовредновању и провери квалитета

Статутом Универзитета и Правилником о самовредновању предвиђено је постојање Одбора за обезбеђење и унапређење квалитета. Планом рада овог одбора предвиђа се постојање Комисије за самовредновање, коју чине представници наставног, ненаставног особља и студената. На овај начин студенти су преко својих представника, укључени у процес самовредновања. 85% факултета има формирану Комисију или одбор за обезбеђење квалитета. На неколицини факултета је ова комисија формирана и ради искључиво за потребе реакредитације или за писање извештаја о самовредновању и бави се само тим ставкама. Најлошија ситуација је на природно-математичкој групацији где два од шест факултета ову комисију нису формирали. На свим факултетима на којима постоје Комисије за самовредновање су студенти заступљени у њима. Студенти су кроз учешће студентских представника активно укључени у процес самовредновања факултета. На свим факултетима на којима постоје комисије, Студентски парламенти су упознати са радом тих комисија преко своји представника у њима. Утицај студентских представника на рад комисија се разликује од факултета до факултета. Најбоља ситуација је на био-медицинским и на техничко-технолошким факултетима где су студентски представници углавном равноправни учесници у раду и њихови коментари улазе у састав извештаја о самовредновању и осталих докумената које комисије изађују. Примери непрофесионалног однос према студентским представницима у комисијама, уочени су на неким факултетима друштвено-хуманистичке групације, где мишљења студентских представника углавном имају врло мали или немају никав утицај на доношење докумената комисије; присуство студената у комисији је искључиво зарад задовољавања законске форме. Саставни део самовредновања Универзитета, односно факултета у његовом саставу, јесте вредновање педагошког рада наставника. Правилником о студентском вредновању педагошког рада предвиђено је спровођење анкете међу студентима два пута у току школске године и јавно објављивање добијених резултата. Студентски представници су утицај студентке евалуације на квалитет наставе оценили са 2.1 од 5. Међу студентима је распрострањено схватање да анкете немају реалног ефекта на квалитет наставе, што као последицу има незаинтересованост и неозбиљност студената приликом попуњавања ових анкета. Студентски представници су оценили озбиљност судената приликом попуњавања анкета са 1.96 од 5. Сами појмови самовредновања, евалуације педагошког рада и осталих система обезбеђења квалитета су студентској популацији још увек непознаница, а у складу са њиховим искуством о утицају анкета, који још увек није видљив, евалуацији наставе не придају велики значај. Осим законски предвиђених система за обезбеђење квалитета, различитим врстама анкета о оцени педагошког рада и квалитета наставе су се на различите начине бавили студентски представници или студентске организације на трећини факултета Универзитета у Београду. Ове анкете су биле углавном у електронској форми и углавном су се тицале једног предмета или неког професора специфично, ипак на малом броју факултета су студентски парламенти радили свеобухватну анкету о вредновању педагошког рада. Резултати анкета студентских парламената или студентских организација су углавном били јавни и објављени. На три факултета су ове студентске евалуације имале утицаја у односу са управом факултета, односно имале су позитивне ефекте. Трећина факултета у саставу Универзитета је активније почела да укључује студенте у процес сталног осмишљавања, реализације развоја и вредновања студијских програма; најбоље примере имамо на факултетима био-медицинске и природно-математичке групације, где се мишљење студената вреднује приликом креирања и измена курикулума наставних програма. У оквиру Студентских парламената на преко две трећине факултета постоји неки вид бављења квалитетом наставе, углавном су то комисије студентског парламента или потпредседници. И у овом сегменту предњаче студетски парламенти био-

медицинских и природно-математичких факултета где се студентски парламенти баве квалитетом наставе на скоро свим факултетима, док су за ова питања најмање заинтересовани студентски парламенти факултета техничко-технолошке групације. Студентски представници су оценили заинтересованост студената за учешће у процесу унапређења наставе са 2.22 од 5, где су студенти углавном завршних година и мастера најзаинтересованији за овај процес на природно-математичкој групацији. Генерално, студентима се чини да на Универзитету постоји инертност факултета приликом укључивања студената у процесе унапређења квалитета, чини се делом и због неповерења професора у намере студената.

S	Формално правни оквири који обезбеђују улогу студената у процесима обезбеђења квалитета
W	Недовољна примена постојећих законских оквира и недовољна информисаност и мотивација већине студената о потреби и значају самовредновања
O	Континуирана едукација студентских представника у овим процесима, придавање већег значаја предлозима и коментарима студената.
T	Инертност професорске и студентске заједнице. Видно смањена заинтересованост студената за студентско организовање уопште. Уколико студентско вредновање педагошког рада и даље не буде имало никакве ефекте, мотивација студената за учешће у процесима обезбеђења квалитета ће наставити да се смањује.

б) SWOT анализа

Елементи анализе		
Учешће студената у Одбору за обезбеђење квалитета	S	Формално правни оквир за учешће студената у Одбору
	W	На неким факултетима се мишљење студената не узима у обзир, присутни су само формално. Студентски представници нису довољно упознати са процесима обезбеђења квалитета. Постоји проблем у континуитету рада студентских представника.
	O	Едукација студентских представника о процесима обезбеђења квалитета и активно мотивисање студената на рад у овим телима
	T	Незаинтересованост студената за рад у Одборима за обезбеђење квалитета
Утицај мишљења студената на израду докумената о квалитету	S	Могућност за изношење аргументованих коментара студентских представника
	W	Управе факултета генерално сматрају да студентски представници не могу бити у довољној мери објективни процени квалитета.
	O	Усвајање студентских коментара јача мотивацију студентских представника за активније бављење процесима за обезбеђење квалитета
	T	Игнорисање мишљења студентских представника и инертност управа факултета
Студентска евалуација наставе и институције, доступност и интегрисање резултата	S	Анкета о вредновању педагошког рада је обавезна.
	W	Студентске евалуације нису прилагођене специфичностима наставе на одређеним факултетима. Резултати углавном нису јавни и студентска анкета углавном нема никаквог ефекта. На неким факултетима се анкета уопште не спроводи.

	O	Увођење корективних мера на основу резултата анкета
	T	Непрепонавање значаја евалуације наставе и неозбиљност студената прилико попуњавања анкета
Активно учешће студената у процесу унапређења наставе	S	Постоји заинтересованост Студентских парламената и организација за бављење питањима квалитета наставе
	W	Недовољно познавање система обезбеђења квалитета студентских представника
	O	Активна едукација студентских представника о значају евалуације наставе
	T	Неразумевање значаја активног укључивања студената у процес унапређења наставе од стране управа факултета

ц) Предлог мера и активности за унапређење улоге студената у самовредновању и провери квалитета

- развијати културу учешћа студената у систему провере квалитета и процесу самовредновања
- рад на бољој информисаности студената у процесу обезбеђења квалитета.
- студентском вредновању педагошког рада наставника мора се приступити са више озбиљности.
- дефинисати на који начин и у којој мери оцена педагошког рада наставника утиче на напредовање наставника
- мотивисати и охрабривати студентске парламенте да раде независне анкете о квалитету наставе
- активнија улога факултета и универзитета у едукацији студентских представника о процесу обезбеђења квалитета (континурана едукација студената кроз различите семинаре и тренинге)
- активније укључивање студената у процес креирања курикулума наставних програма

д) Показатељи и прилози за стандард 13

- [Прилог 13.1 Документација која потврђује учешће студената у самовредновању и провери квалитета](#)

- [Прилог 13.2 Образац анкете коју су попуњавали студенти за потребе припреме извештаја о самовредновању](#)

2.2.14.

Стандард 14: Систематско праћење и периодична провера квалитета

Високошколска установа континуирано и систематски прикупља потребне информације о обезбеђењу квалитета и врши периодичне провере у свим областима обезбеђења квалитета.

а) Опис стања, анализа и процена систематског праћења и периодичне провере квалитета

После ступања на снагу *Закона о високом образовању* и кроз припрему за националну акредитацију високошколских установа и студијских програма, Универзитет и факултети у његовом саставу започели су припреме прописа, организацију радних тела/сектора/центра, кадрова за успостављање система квалитета заснованог на савременим ставовима. Први извештаји о самовредновању организације установа, процеса рада, његове ефикасности и исхода урађени су крајем 2007., 2008. и 2009. године. Систем је успостављен и сагледаван у складу са националним стандардима акредитације. Захтеви дефинисани у Закони су, најчешће, преузети и додатно разрађени у актима самосталне високошколске установе и факултета у њеном саставу.

Универзитет није припремио званични извештај о самовредновању после три године, али је на један уобичајени и током протеклих година примењиван начин, прикупљао и анализирао податке о пословима уписа, наставног процеса, успеха студената и дипломираним студентима. Такође, кроз форму годишњег извештаја о раду, обједињени су најважнији подаци о пословима и резултатима рада Универзитета у целини. Такође, значајан број информација о упису на различите године студијских програма, пролазности, успеху, дипломираним студентима и сл., које Универзитет традиционално прикупља, доступни су на делу сајта Универзитета (www.bg.ac.rs) који се односи на Студије, у страници Анализе и прегледи.

Највећи број факултета у саставу Универзитета, слично припрема годишње извештаје о раду, као и планове рада и предлоге финансирања за наредну буџетску годину. Извештаји о раду и планови за наредну школску годину се могу наћи на сајтовима факултета.

Кроз форму годишњих извештаја, најчешће се поред формалног пописа активности и послова урађених током календарске године од стране органа пословођења, органа управљања, стручних органа, комисија, стручних служби и Студентског парламента, врши и анализа оставрених резултата и припрема критички осврт на удео сваког субјекта у раду Универзитета, односно факултета. Управо сви набројани су и у Стратегији обезбеђивања квалитета и дефинисани као субјекти одговорни за њено спровођење.

Ипак, чињеница је да протекли петогодишњи период није искориштен на прави начин да би се обезбедио и уједначио одговарајући систем и процедура поступања у циљу праћења, процене и унапређења успостављеног система квалитета на Универзитету као целини. Донекле је нови *Правилник о стандардима и поступцима за унапређење квалитета* понудио одговарајућа решења, која морају бити и даље разрађена до форме одговарајућих анкета и образаца упитника који би били основ за периодичне (семестралне/годишње/трогодишње) процене и самовредновање организације, рада, личног ангажовања (руководећих особа, наставника, сарадника, студената, ненаставних радника), наставног процеса и послова у оквиру других делатности које се обављају на Универзитету, као и мишљења послодаваца и тржишта рада о спремности кадрова које школујемо да се укључе у радни процес на квалитетан, ангажован и инвентиван начин.

Такође, чињеница је и да резултати самовредновања и закључци донети на основу њега су само парцијално и спорадично коришћени за побољшање рада и квалитета рада, корекцију уочених проблема и пропуста на факултетима Универзитета.

И даље не постоји развијена свест о неопходности и значају вредновања, његовим циљевима и сврси, па на овоме мора да се интензивно ради у наредном периоду, те наредни период треба

искористити за ширење свести о значају привржености култури квалитета у свим сегментима професионалне делатности на Универзитету.

S	Успостављено је систематско праћење квалитета наставе од стране студената
W	Недостављање потребних података за праћење и контролу квалитета од стране поједи факултета
O	Успостављање чвршћих механизма праћења и контроле квалитета високог образовања
T	Обавеза спровођења самовредновања на одређени период

б) SWOT анализа

Елементи анализе		
Континуитет у реализацији процеса обезбеђења и унапређења квалитета	S	Спровођење самовредновања на универзитету
	W	Самовредновање се спроводи сваких 5 година (уместо на 3 како је предвиђено)
	O	Поштовање рокова који су прописани у нормативном акту
	T	Надгледање од стране надлежних институција
Постојање инфраструктуре за систематско праћење и обезбеђење квалитета	S	Дефинисана је инфраструктура која је потребна за систематско праћење и обезбеђивање квалитета
	W	Постојећа инфраструктура подржава само праћење неких делова
	O	Успоставити савез са спољним телима који би пратили и обезбеђивали квалитет
	T	Недостатак финансија за постављање адекватне инфраструктуре
Редовне повратне информације о квалитету стечених компетенција дипломираних студената	S	Промене у појединим студијским програмима да би се више ускладили са потребама тржишта рада
	W	Не постоје системи за прикупљање информација о компетенцијама студената
	O	Формирање упитника који ће послодавци попуњавати након 3 месеца искуства са студентима
	T	Студенти се не запошљавају на основу компетенција
Усаглашавање са стратегијом унапређења квалитета других престижних високошколских установа у земљи и иностранству	S	Примена болоњске конвенције у Универзитету
	W	Отпор појединих факултета да уведу новине
	O	Разматрати наставне активности светских универзитета и спроводити их у Универзитету
	T	Слаба сарадња између факултета у оквиру Универзитета и факултета у иностранству
Периодичност процеса прикупљања података о квалитету	S	Прикупљање података о квалитету наставног процеса на крају сваког семестра
	W	Не прате се сви сегменти квалитета
	O	Увести механизме за праћење квалитета студијских програма на годишњем састанку
	T	Незаинтересованост за континуитет процеса прикупљања података
Јавност резултата процене	S	Обавеза је да резултате усвоји Сенат
	W	Отпор факултета да се резултати јавно приказују

квалитета	О	Објављивати резултате процене квалитета на сајту Универзитета
	Т	Не достављају се сви резултати процене квалитета

ц) Предлог мера и активности за унапређење квалитета систематског праћења и периодичне провере квалитета

- Увођење посебних механизма и инструмената (ИТ) за континуално праћење квалитета и резултата наставника и сарадника на свим нивоима.
- Развој механизма употребе добијених резултата студентског вредновања, са циљем директног утицаја на поправљање квалитета наставника факултета, па самим тим и Универзитета.
- Широка кампања о потреби увођења културе квалитета на целом Универзитету.

д) Показатељи и прилози за стандард 14:

- [Прилог 14.1. Информације презентоване на сајту Универзитета о активностима које обезбеђују систематско праћење и периодичну проверу квалитета у циљу одржавања и унапређење квалитета рада Универзитета.](#)
- [Прилог 14.1а Одлука о оснивању Центра за обезбеђење квалитета](#)
- [Прилог 14.1б Правилник о раду Центра за обезбеђење квалитета](#)
- [Прилог 14.2. Образац анкете коју су попуњавали факултети за потребе припреме извештаја о самовредновању](#)
- [Прилог 14.3. Образац анкете коју су попуњавали студенти за потребе припреме извештаја о самовредновању](#)

3. ПРИЛОЗИ ПО СТАНДАРДИМА